RP 19/2021 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om nationella studie- och examensregister och lagen om fritt bildningsarbete

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att lagen om nationella studie- och examensregister samt lagen om fritt bildningsarbete ändras. I lagen om nationella studie- och examensregister ska det föreskrivas om en möjlighet för huvudmänför läroanstalter för fritt bildningsarbete att införa uppgifter om prestationer i utbildning med fri inriktning inom fritt bildningsarbete i den informationsresurs som avses i lagen om nationella studie- och examensregister. Införande av uppgifterna förutsätter den studerandes samtycke. Dessutom föreslås det att det i lagen införs en skyldighet att föra in uppgifter i anslutning till läropliktsutbildningen i fråga om utbildning som ordnas vid en folkhögskola och som följer de grunder för läroplanen för integrationsutbildning för vuxna invandrare som anges i lagen om främjande av integration eller Utbildningsstyrelsens rekommendation om en läroplan för utbildning för invandrare.

Vidare föreslås att lagen om fritt bildningsarbete ändras så att den innehåller en bestämmelse om hur omfattningen för de utbildningar med fri inriktning som införs i informationsresursen ska fastställas i studiepoäng och om hur de studerandes kunnande ska bedömas.

Lagarna avses träda i kraft den 1 augusti 2021.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL 1
MOTIVERING 3
1 Bakgrund och beredning 3
1.1 Bakgrund 3
1.2 Beredning 3
2 Nuläge och bedömning av nuläget 4
3 Målsättning 5
4 Förslagen och deras konsekvenser 5
4.1 De viktigaste förslagen 5
4.2 De huvudsakliga konsekvenserna 7
4.2.1 Ekonomiska konsekvenser 7
4.2.2 Konsekvenser för myndigheterna 8
4.2.3 Samhälleliga konsekvenser 11
4.2.4 Konsekvenser för dataskyddet 13
5 Alternativa handlingsvägar 19
6 Remissvar 20
7 Specialmotivering 22
7.1 Lagen om nationella studie- och examensregister 22
7.2 Lagen om fritt bildningsarbete 24
8 Ikraftträdande 25
9 Verkställighet och uppföljning 25
10 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning 25
LAGFÖRSLAG 29
Lag om ändring av lagen om nationella studie- och examensregister 29
Lag om ändring av lagen om fritt bildningsarbete 32
BILAGA 34
PARALLELLTEXTER 34
Lag om ändring av lagen om nationella studie- och examensregister 34
Lag om ändring av lagen om fritt bildningsarbete 39

MOTIVERING

1 Bakgrund och beredning

1.1 Bakgrund

I regeringsprogrammet för statsminister Marins regering är ett mål att utbildnings- och kunskapsnivån höjs på alla utbildningsstadier, skillnaderna i lärande minskar och den utbildningsmässiga jämlikheten ökar. Uppnåendet av detta mål främjas genom regeringsprogrammets skrivning om utarbetande av nationella principer för identifiering och erkännande av kunnande. Syftet med principerna är att kunnande som individen förvärvat på olika sätt ska komma fram i arbetslivet och utbildningssystemet. I enlighet med regeringsprogrammet genomförs dessutom en parlamentarisk reform av det kontinuerliga lärandet som svarar på behovet att utveckla och förnya det egna kunnandet under hela livet. I den övergripande översynen beaktas bland annat hur identifieringen av kunnande ska anpassas till det nya systemet.

1.2 Beredning

Propositionen har beretts som tjänsteuppdrag vid undervisnings- och kulturministeriet och Utbildningsstyrelsen.

Utkastet till proposition var på remiss på webbplatsen Utlåtande.fi under perioden 2.12.2020—15.1.2021; https://minedu.fi/sv/projekt?tunnus=OKM043:00/2020 Samtidigt överlämnades propositionen till rådet för bedömning av lagstiftningen.

I propositionens remissversion hade man beaktat de regeringspropositioner som gäller lagen om nationella studie- och examensregister vilka ännu inte slagits fast under remisstiden. Eftersom dessa andra propositioner godkändes kort efter remisstiden för denna proposition, har en del föreslagna paragrafändringar i versionen som var på remiss strukits ur denna proposition.

Arbetsgruppen som undervisnings- och kulturministeriet tillsatte för att utreda utvecklingsbehoven i fråga om det livslånga lärandet (OKM/54/040/2016) föreslog i sin promemoria[1] att det kompetensbaserade sättet att beskriva utbildning utvidgas till hela utbildningssystemet. För en stor del av den utbildning som ordnats i form av fritt bildningsarbete har det inte funnits några kompetensbaserade beskrivningar. Det fria bildningsarbetets studier med fri inriktning som inte leder till examen ger dock deltagarna kompetenser av olika slag, och identifieringen och erkännandet av sådan kompetens bör underlättas och förbättras.

Arbetsgruppen som bereder identifiering och erkännande av kunnande som förvärvats inom det fria bildningsarbetet, som tillsatts av undervisnings- och kulturministeriet (UKM/62/0404/2018) föreslog enhälligt i sin promemoria [2] att lagstiftningen om informationsresursen som benämns Koski ändras så att det kunnande som förvärvats inom det fria bildningsarbetet kan införas i informationsresursen från den 1 augusti 2021. I arbetsgruppen ingick utöver representanter för ministeriet även företrädare för samtliga läroanstaltsformer inom det fria bildningsarbetet, Finlands Kommunförbund, Ammattiosaamisen kehittämisyhdistys AMKE ry och

[1]Omvälvningen i arbetet och det livslånga lärandet, undervisnings - och kulturministeriets publikationer 2018: 8.

[2] Identifiering och erkännande av kunnande som förvärvats inom det fria bildningsarbetet Promemoria från arbetsgruppen som bereder identifiering och erkännande av kunnande, undervisnings- och kulturministeriets publikationer 2019:46

Utbildningsstyrelsen. Beredningen av propositionen baserar sig på det arbete som arbetsgruppen gjort, arbetsgruppens utkast till promemoria samt responsen på det hörande som ordandes den 26 september 2019.

2 Nuläge och bedömning av nuläget

Enligt lagen om fritt bildningsarbete (632/1998) syftar det fria bildningsarbetet till att utifrån principen om livslångt lärande anordna utbildning som stöder sammanhållningen och jämlikheten i samhället samt ett aktivt medborgarskap. Läroanstalter för fritt bildningsarbete är medborgarinstitut, folkhögskolor, sommaruniversitet, idrottsutbildningscenter och studiecentraler. Undervisnings- och kulturministeriet kan bevilja en kommun, samkommun, registrerad sammanslutning eller stiftelse tillstånd att driva sådana läroanstalter som avses i lagen om fritt bildningsarbete. År 2021 finns det 176 medborgarinstitut, 75 folkhögskolor, 19 sommaruniversitet, 12 studiecentraler samt 11 riksomfattande och 3 regionala idrottsutbildningscenter i vårt land.

Utbildningen inom det fria bildningsarbetet är frivillig för den studerande, har fri inriktning och är icke-examensinriktad. Det fria bildningsarbetets kärna är frihet; verksamheten har inte styrts lika starkt från statligt håll som i fråga om andra utbildningsformer. Därför finns det i det fria bildningsarbetet inga riksomfattande grunder för läroplanen eller andra föreskrifter som ska följas på riksnivå. Huvudmännen för läroanstalterna beslutar själva inom ramen för lagen om fritt bildningsarbete hur de ordnar sin utbildningsverksamhet och vilket innehåll de erbjuder i utbildningen. Utöver statsandelsfinansieringen täcks kostnaderna med studerandeavgifter.

I lagen om nationella studie- och examensregister (884/2017) föreskrivs om informationsresursen Koski. Informationsresursen Koski är en nationell informationsresurs för studieprestationer och examensuppgifter på olika utbildningsstadier. Lagen om nationella studie- och examensregister innehåller bestämmelser om bl.a. införande av studieuppgifter inom den grundläggande utbildningen, yrkesutbildningen, gymnasieutbildningen och högskoleutbildningen. För närvarande är bl.a. utbildningsanordnarna samt Utbildningsstyrelsen gemensamt personuppgiftsansvariga för informationsresursen. Informationsresursen upprätthålls av Utbildningsstyrelsen. Med hjälp av informationsresursens s.k. utlämningstjänst kan personer granska sina studieprestationer via tjänsten Min Studieinfo och myndigheterna får centraliserat de uppgifter de behöver t.ex. för statistikföring eller finansiering från en och samma plats på ett tillförlitligt och kostnadseffektivt sätt. Informationsresursen Koski främjar kontinuerligt lärande genom att stöda medborgarna i att söka till studier, avlägga studier, placera sig på arbetsmarknaden och söka arbete. Därtill underlättar den sökandet av studierelaterade förmåner och förbättrar uppgifternas användbarhet och minskar den överlappande dataöverföringen. Detta effektiviserar myndigheternas verksamhet och gör det lättare för medborgarna att använda e-tjänster. Uppgifter kan införas i informationsresursen både genom ett gränssnitt med en automatiserad dataöverföring från läroanstaltens studiehanteringssystem och manuellt genom ett separat användargränssnitt.

I det fria bildningsarbetet kan man avlägga allmänbildande studier med fri inriktning som inte syftar till att avlägga examen. En del av huvudmännen för läroanstalter för fritt bildningsarbete har utöver tillståndet att driva fritt bildningsarbete även ett anordnartillstånd för en sådan utbildning där man kan avlägga examina eller examensdelar. Till exempel har omkring 60 procent av folkhögskolorna som uppgift att ordna även andra utbildningar, och många folkhögskolor känner till informationsresursen Koski sedan tidigare i fråga om det fria bildningsarbetet genom att 37 procent av folkhögskolorna redan i nuläget gör dataöverföringar till Koski i fråga om de andra utbildningsformerna. I fråga om avtalsbaserade öppna högskolestudier registreras den

studerandes kunnande av högskolorna i högskolornas register och därifrån går uppgifterna vidare till Koski. Uppgifter om det fria bildningsarbetets studieprestationer som har fri inriktning och inte är examensinriktade införs inte för närvarande i Koski.

Enligt Statistikcentralens utbildningsstatistik deltog 1,6 miljoner studerande i vuxenutbildning som ordnades som fritt bildningsarbete år 2019. Antalet innefattar alla utbildningar. Därmed kunde samma person delta i utbildning flera gånger under ett års tid. När en och samma person beaktas i studerandeantalet endast en gång är nettostuderandeantalet närmare 900 000 personer. Antalet undervisningstimmar inom utbildning som ordnas som fritt bildningsarbete uppgick till drygt 2,7 miljoner undervisningstimmar, vilket är knappt hälften av alla undervisningstimmar inom utbildning som inte leder till examen vid läroanstalter 2019. Eftersom en såpass stor del av vuxenbefolkningens utbildning genomförs inom det fria bildningsarbetet, kan man inte anse att den nuvarande situationen, där det kunnande som förvärvats inom det fria bildningsarbetet inte införs i Koski för att därigenom synliggöras bättre, vore önskvärd.

I anslutning till läroanstalterna för fritt bildningsarbete kan det också ordnas grundläggande konstundervisning, som är en separat verksamhetsform för vilken det finns en egen lag om grundläggande konstundervisning (633/1998). År 2019 utgjorde den grundläggande konstundervisningens andel av utfallet för undervisningstimmarna inom fritt bildningsarbete 172 000 undervisningstimmar, dvs. 8 procent av alla timmar. Beredskapen för läroanstalter för grundläggande konstundervisning att föra in uppgifter om grundläggande konstundervisning i informationsresursen Koski har inte utretts lika heltäckande som beredskapen för läroanstalterna för fritt bildningsarbete. Därför ingår det inget förslag om registrering av uppgifter gällande grundläggande konstundervisning i denna proposition. Det är dock möjligt att propositionen bidrar till intresset för att främja identifieringen och erkännandet av förvärvat kunnande med hjälp av informationsresursen Koski inom flera olika verksamhetsformer.

3 Målsättning

Syftet med propositionen är att synliggöra sådant annat än examensinriktat kunnande enligt lagen om fritt bildningsarbete som förvärvats inom det fria bildningsarbetet genom att möjliggöra införandet av uppgifter om sådana prestationer som beskriver kunnandet och som förvärvats vid läroanstalter för fritt bildningsarbete i informationsresursen Koski. Studier med fri inriktning som ordnas inom det fria bildningsarbetet och som inte leder till examen ger deltagarna mångsidig kompetens som behövs i arbetslivet och på fritiden och vars identifiering och erkännande bör underlättas och förbättras. Genom propositionen förverkligas målet att utvidga en kompetensbaserad beskrivning av kunnande till hela utbildningssystemet och vidare främjas kontinuerligt lärande utgående från den studerandes behov.

4 Förslagen och deras konsekvenser

4.1 De viktigaste förslagen

I propositionen föreslås att det i lagen om nationella studie- och examensregister föreskrivs att det görs möjligt för huvudmän för läroanstalter för fritt bildningsarbete att införa uppgifter om prestationer med fri inriktning inom det fria bildningsarbetet i informationsresursen Koski. De uppgifter som införs är den utbildning som den studerande har genomgått, utbildningens omfattning i studiepoäng, slutdatum för utbildningen och en bedömning av den studerandes kunnande.

Enligt förslaget förutsätter registreringen att huvudmannen för läroanstalten beslutat erbjuda de studerande inom en utbildning en möjlighet att införa uppgifterna i informationsresursen, angett

utbildningens omfattning i studiepoäng, utarbetat en kompetensbaserad beskrivning av utbildningen och bedömt den studerandes prestation i förhållande till beskrivningen. En kompetensbaserad beskrivning av utbildningen görs genom att den lokala läroplanen eller kursplanen förs in i Utbildningsstyrelsens tjänst eGrunder. Enligt förslaget ska det i lagen om fritt bildningsarbete föreskrivas om hur man anger utbildningar med fri inriktning i form av studiepoäng och om bedömningen av den studerandes kunnande.

Registreringen förutsätter enligt förslaget dessutom att den studerande ger sitt samtycke till detta till läroanstaltens huvudman. När uppgifterna införts, ska i regel i frågavarande person själv kunna administrera dem i informationsresursen i Utbildningsstyrelsens tjänst Min Studieinfo. I tjänsten kan han eller hon ge sitt samtycke till att uppgifterna lämnas ut genom att skapa en länk till sina studieprestationer i informationsresursen, så att dessa till exempel sänds till arbetsgivaren. Om den studerande inte vill lämna ut uppgifter någonstans alls, ska uppgifterna enligt förslaget i regel vara tillgängliga endast för personen själv och för huvudmannen för den läroanstalt som fört in uppgifterna och för Utbildningsstyrelsen, som upprätthåller informationsresursen. Övriga överlåtelseparagrafer i lagen om riksomfattande studie- och examensregister ska enligt förslaget uteslutas. Myndigheterna har dock i vissa situationer även med stöd av annan lagstiftning rätt till uppgifter i informationsresursen.

På grund av det fria bildningsarbetets fria karaktär, har man inte velat föreslå någon lagstadgad skyldighet att införa uppgifter i fråga om utbildningar med fri inriktning. Inom det fria bildningsarbetet förekommer det, i motsats till andra utbildningsformer, ingen individbaserad insamling av data, och statsandelsfinansieringen baserar sig inte på antalet studerande. Detta innebär att de studerandes närvaro och avläggande av utbildningar inte nödvändigtvis följs upp, och att studieprestationerna inte heller nödvändigtvis bedöms på samma sätt som inom andra utbildningsformer. Den föreslagna reformen skulle därför inte heller genomföras med utgångspunkt i myndighetsbehov, utan syftet med reformen är att tillgodose de studerandes intresse genom att göra synliggöra det kunnande de har. Indirekt skulle även övriga läroanstalter och arbetslivet dra nytta av lagändringen. Den föreslagna reformen främjar kontinuerligt lärande och därmed också samhällets intressen. Enligt förslaget ska uppgifterna som registrerats i informationsresursen inte användas för beräkning av statsandelarna för olika läroanstaltsformer inom fritt bildningsarbete, och reformen skulle därmed inte påverka statsandelssystemet för det fria bildningsarbetet.

Dessutom föreslås att det till lagen om nationella studie- och examensregister fogas en skyldighet för läroanstaltens huvudman att föra in de uppgifter som föreslås i denna proposition om sina studerande som deltar i utbildning enligt 5 § 2 mom. i läropliktslagen (1214/2020). I frågavarande skyldighet för denna utbildningsform ingick inte i regeringens proposition med förslag till utvidgning av läroplikten (RP 173/2020 rd), trots att bestämmelser om själva utbildningen gjorde det.

Denna proposition innehåller också vissa lagtekniska ändringar som gäller sådana aktörer som avses i 9 § 6 mom. i lagen om nationella studie- och examensregister. Enligt den bestämmelsen ska en i 22 § 2 mom. i lagen om yrkesutbildning avsedd aktör som med stöd av ett fördrag som Finland ingått ordnar examina och utbildning som avses i den lagen föra in de uppgifter som avses i 1 mom. 1—3 punkten i den paragrafen. Hänvisningarna till sådana aktörer som avses i 9 § 6 mom. har fogats till lagen om nationella studie- och examensregister genom ändringslag 1051/2020, som trädde i kraft den 1 januari 2021. Bestämmelserna har dock därefter ändrats genom ändringslag 1221/2020, som träder i kraft den 1 augusti 2021, och där alla tillägg som företogs genom den förstnämnda ändringslagen inte har beaktats. Därför har bestämmelserna i lagtekniskt hänseende setts över så att de ändringar som företagits genom den förstnämnda ändringslagen också ska gälla fr.o.m. den 1 augusti 2021.

4.2 De huvudsakliga konsekvenserna

4.2.1 Ekonomiska konsekvenser

Ur moment 29.10.20 (gemensamma utgifter för grundläggande utbildning, småbarnspedagogik och fritt bildningsarbete) i statsbudgetarna för 2020 och 2021 har tidigare anvisats Utbildningsstyrelsen ett anslag på sammanlagt 266 500 euro för utvecklande av Utbildningsstyrelsens gemensamma tjänster för att studieprestationer i utbildningar med fri inriktning inom det fria bildningsarbetet som inte leder till examen ska kunna införas i informationsresursen Koski. Eventuellt kommer anslaget att utökas ytterligare. Av de anslag som anvisats för utveckling har 45 000 euro anvisats för utveckling av tjänsten eGrunder för beskrivning av utbildningar inom fritt bildningsarbete och stöd för ibruktagande av tjänsten, 37 500 euro för slutförande av reformen av utbildningsutbudet i tjänsten Min Studieinfo samt 184 000 euro för att stödja utveckling och ibruktagande av tjänsten i Koski, varav 88 000 euro för lönekostnader för specialsakkunniga. Reformen har uppskattats öka Utbildningsstyrelsens fasta kostnader för upprätthållandet av informationsresursen med ca 42 000 euro per år, vilket kommer att beaktas i budgetanslaget för Utbildningsstyrelsens driftskostnader under moment 29.01.02 inom ramen för undervisnings- och kulturministeriets huvudtitel, och det tillkommer inte några nya förslag om behov av tilläggsanslag. En bestående kostnadseffekt tillkommer i form av de årliga underhållskostnaderna för tjänsten i Koski, inklusive tjänstens kapacitet.

Eftersom införandet av uppgifter är frivilligt för huvudmannen för läroanstalter för fritt bildningsarbete, föranleder registreringen ingen ny lagstadgad uppgift för de kommuner som är huvudmän för läroanstalter för fritt bildningsarbete och som ordnar utbildning inom fritt bildningsarbete. Således är det i förslaget inte fråga om en sådan ny eller utvidgad statsandelsuppgift som avses i 55 § 2 mom. i lagen om statsandel för kommunal basservice (1704/2009).

Ifall läroanstalternas kostnadsnivå dock höjs på grund av reformen, bör detta beaktas i utbildningsanordnarnas statsandelar från och med 2024, eftersom priserna per enhet beräknas på basis av de genomsnittliga riksomfattande driftskostnaderna år 2021. Därmed riktas ingen särskild tilläggsfinansiering via statsandelssystemet till de kostnader som reformen föranleder för läroanstalterna, utan kompensationen genomförs via beräkningen av priserna per enhet. Till stöd för läroanstalternas kompetens ifråga om identifiering och erkännande av kunnande och för ibruktagande av informationsresursen Koski, eftersträvar man att främja personalutbildning och utlysningar av statsunderstöd som Utbildningsstyrelsen ordnar. Dessutom kan läroanstalterna för fritt bildningsarbete och genomförandet av reformen stödjas genom undervisnings- och kulturministeriets specialunderstöd till centralorganisationerna inom fritt bildningsarbete för utvecklingsprojekt.

De ekonomiska konsekvenserna för huvudmän inom fritt bildningsarbete är svåra att bedöma på förhand på grund av de volymmässiga variationerna och att storleken på läroanstalterna varierar samt på grund av reformens frivilliga och flexibla karaktär. Det fastställda antalet undervisningstimmar vid medborgarinstituten för 2021 varierar till exempel från 345 undervisningstimmar för medborgarinstitutet i Utsjoki till 88 174 för Helsingfors stads finskspråkiga arbetarinstitut. Därtill befinner sig utbildningsformerna inom det fria bildningsarbetet i olika skeden gällande kompetensbaserade beskrivningar av kunnande. Inte heller kan man på förhand veta ur många studerande som kommer att utnyttja möjligheten att registrera uppgifter om det kunnande de förvärvat. Det bedöms att införandet av uppgifter i enlighet med propositionen medför åtminstone måttliga kostnader för läroanstalternas huvudmän. Därtill uppstår kostnader för läroanstalterna för upprätthållande och bevarande av de uppgifter som handlar samtycke och som ska bevaras permanent. Kostnaderna är dock svåra att uppskatta i och med att reformen är fri-

villig och genomförs på ett flexibelt sätt. Eftersom det enligt förslaget är frivilligt för läroanstaltens huvudman att föra in uppgifter om utbildningar med fri inriktning, uppskattas det inte uppstå några kostnadseffekter för de huvudmän inom det fria bildningsarbetet som lämnar sig utanför reformen. Det är endast ett fåtal folkhögskolor som ordnar utbildning enligt 5 § 2 mom., och registreringen av dessa uppgifter anknyter till sådana uppgifter i fråga om handlednings- och tillsynsansvar för läropliktiga som redan föreskrivs för huvudmannen i läropliktslagen. Enligt förslaget ska man för införande av uppgifterna anlita ett tekniskt gränssnitt eller ett avgiftsfritt användargränssnitt som erbjuds av Utbildningsstyrelsen. Via användargränssnittet införs uppgifterna manuellt i informationsresursen Koski, vilket medför att arbetstiden som tas i anspråk utökas, och därmed även personalkostnaderna.

Om en huvudman för en läroanstalt vill använda ett tekniskt gränssnitt för införandet av uppgifter, medför det kostnader för för i frågavarande huvudman för utvecklandet av studieförvaltningssystemet så att man kan föra in uppgifter från systemet i informationssystemet Koski med gränssnittets hjälp. Eventuellt behövs också utöver gränssnittet ändringar på systemnivå i databasen, personalens administrativa gränssnitt och i de studerandes internetgränssnitt för registrering av kursdata, uppgifter om den studerande och uppgifter om den studerandes samtycke till registrering. Troligtvis ändras också systemet för kursanmälningar något. Enligt en utredning som undervisnings- och kulturministeriet gjorde i början av 2020 har huvudmännen för läroanstalterna inom fritt bildningsarbete tillgång till åtminstone 14 olika studieförvaltningssystem. Därför är det svårt att uppskatta kostnaderna för studieförvaltningssystemen. En del läroanstalter, såsom 37 % av folkhögskolorna, överför redan nu i uppgifter som gäller övriga utbildningsformer till Koski, så för deras del bedöms systemutvecklingen inte medföra några betydande kostnader. Om ett tekniskt gränssnitt ännu inte har genomförts, kan kostnaderna för utvecklandet av gränssnittet per utbildningsanordnare variera, och dessutom kan systemleverantören eventuellt ta ut fortlöpande ersättning för upprätthållandet av gränssnittet. Kostnaderna beror bland annat på studieförvaltningssystemets struktur, hur utmanande utvecklingen av systemet visar sig vara samt på prissättningsgrunderna för utvecklandet och upprätthållandet av systemleverantörens system i ett avtal mellan leverantören och läroanstaltens huvudman. Det torde inte vara ändamålsenligt eller kostnadseffektivt att utveckla ett tekniskt gränssnitt för informationsresursen Koski för de studieförvaltningssystem som endast används av ett fåtal huvudmän och som inte tidigare har utvecklats så att de vore kompatibla med Koski för andra utbildningsformers del. I sådana fall kan huvudmannen föra in uppgifterna manuellt och avgiftsfritt i Koski via Utbildningsstyrelses ovan nämnda gränssnitt.

Huvudmannen för en läroanstalt kan enligt förslaget också påverka kostnadsutvecklingen genom att besluta från och med vilken tidpunkt huvudmannen efter lagens ikraftträdande börjar erbjuda de studerande införande av uppgifter i Koski. Enligt förslaget kan man därmed jämna ut arbetsmängden och kostnaderna över en längre tidsperiod genom att inte börja införa all utbildning som stöder kontinuerligt lärande, och som det därför vore ändamålsenligt att införa i informationsresursen Koski, på en och samma gång. Huvudmannen kan gradera sitt utbildningsutbud så att det blir kompetensbaserat och börja erbjuda registrering av uppgifter om studieprestationer för en utbildning åt gången, vilket möjliggör en flexibel utveckling av verksamheten inom ramen för huvudmannens egen ekonomiska situation.

4.2.2 Konsekvenser för myndigheterna

Huvudmän för läroanstalter för fritt bildningsarbete

Huvudmännen för läroanstalter för fritt bildningsarbete är organisationer med mycket varierande storlek runtom i Finland och därför är också deras personalresurser och ekonomiska re-

surser samt beredskap att börja införa uppgifter i informationsresursen Koski varierande. Genom att reformen är frivillig för huvudmännen och tidtabellen är flexibel är det möjligt för huvudmännen att erbjuda de studerande införande av uppgifter i informationsresursen Koski stegvis och enligt en tidtabell som de själva anser vara fungerande. Frivilligheten och den flexibla tidtabellen ger också huvudmännen bättre möjligheter till kollegialt lärande, gemensam utveckling och samarbete så att de nya förfarandena kan förankras som en del av läroanstalternas verksamhet. Reformen skulle erbjuda nya möjligheter att utveckla verksamheten vid läroanstalterna, öka intresset för studier inom fritt bildningsarbete och troligen bidra till ett mångsidigare kursutbud med större betoning på kompetensbaserade beskrivningar. Å andra sida kan utbildningsanordnaren, trots valfriheten att bestämma sig för att erbjuda sina studenter möjligheten att införa sina studieprestationer, så kan valfriheten de facto i framtiden visa sig ifrågasatt till exempel på grund av läroanstalternas konkurrenssituation.

Införandet av uppgifter förutsätter en kompetensbaserad beskrivning av utbildningen och bedömning av kunnandet. I en del av utbildningarna inom det fria bildningsarbetet är beskrivningarna av utbildningarna redan i nuläget kompetensbaserade och studerandenas kunnande bedöms, medan andra läroanstalter inte har tidigare erfarenhet av detta. Till exempel för små medborgarinstitut där det knappt finns någon heltidsanställd personal, kan införandet av kompetensbaserade beskrivningar utgöra en utmaning om det inte görs en större satsning på timlärarnas arbetsinsats.

Utvecklingen av och anpassningen av verksamheten till kompetensbaserade beskrivningar av utbildningen och så att verksamheten är i enlighet med lagstiftningen gällande informationsresursen Koski kan orsaka en del extra personalkostnader för huvudmännen. Tillfälliga kostnader orsakas av deltagande i personalutbildningar och möten som gäller utarbetande och bedömning av utbildningens mål för kunnande och av rekryteringen av vikarier samt eventuellt av anlitandet av utbildare, konsulter och tidsbunden projektpersonal. För huvudmännen för läroanstalter för fritt bildningsarbete ordnar Utbildningsstyrelsen två halvdagsutbildningar om kompetensbaserade beskrivningar och bedömning av kunnandet samt om hur man använder tjänsten eGrunder och tjänsten i Koski, och därtill håller Utbildningsstyrelsen på att utarbeta en handbok för bedömning till stöd för utvecklingen av läroanstalternas verksamhet och för att göra utbildningarna kompetensbaserade. Man har strävat efter och eftersträvar att ersätta en del av kostnaderna som hänför sig till utbildningar genom understöd som Utbildningsstyrelsen beviljar för personalutbildning inom det fria bildningsarbetet.

I fråga om uppgifter om utbildningar med fri inriktning inom det fria bildningsarbetet som ska föras in i informationsresursen, har det föreslagits bestämmelser om att den studerandes kunnande ska bedömas. Tidigare har det inte funnits några bestämmelser om bedömningen av kunnande ifråga om fritt bildningsarbete. Bedömningen av studerande har skett på den studerandes begäran, och är inte något som undervisningen automatiskt har utgått ifrån. Samma attityd bevaras också i fortsättningen, dvs. den studerande måste fortsättningsvis själv uttrycka en önskan om att bli bedömd. Närmare information om bedömningen finns i specialmotiveringen till den 6 b § som enligt förslaget ska fogas till lagen om fritt bildningsarbete. I bedömningen av kunnandet får enligt förslaget sökas ändring på det sätt som föreskrivs i 25 k § i lagen om fritt bildningsarbete. Enligt den paragrafen får ändring inte sökas genom besvär. Den studerande kan be rektorn om en ny bedömning inom två månader från att ha fått beslutet om bedömningen. Eventuellt kan intresset för att begära bedömningar och förnya dem öka i och med den nya regleringen. Handledningen av de studerande, det nya kravet på den studerandes samtycke i anslutning till registreringen av uppgifter, informationshanteringen och ändringssökandet medföra åtminstone måttliga personalkostnader.

Uppgifterna i anslutning till dokumenteringen av samtycket enligt det föreslagna 9 d § 2 mom. och registreringen av uppgifter torde medföra ändringar i informationshanteringen hos många huvudmän för läroanstalter för fritt bildningsarbete. Eftersom den studerandes samtycke är en förutsättning för införande av uppgifterna, är läroanstaltens huvudman enligt förslaget skyldig att påvisa att samtycke har getts. Därför avråds huvudmannen från att ta emot den studerandes samtycke muntligt, utan det bör helst ske skriftligen antingen i pappersform eller elektroniskt så att den som ger sitt samtycke kan identifieras. Det vore ändamålsenligt att de studerandes samtycke vid olika läroanstalter samlades in i så likartad form som möjligt. I fråga om minderåriga studerande ska man dessutom inhämta vårdnadshavarens eller någon annan laglig företrädares godkännande för registrering av uppgifterna. När man ber om den studerandes samtycke, ska man göra klart för denne var uppgifterna registreras, vem som får behandla dem sedan de registrerats och hur den studerande längre fram kan administrera utlämnandet av uppgifterna i tjänsten Min Studieinfo. Handlingar som styrker den studerandes samtycke och eventuellt godkännande ska enligt förslaget bevaras permanent. Ifall samtycket återkallas, ska det även göras en anteckning om detta i anslutning till samtycket. Undervisnings- och kulturministeriet och Utbildningsstyrelsen kan stödja läroanstalternas huvudmän i arbetet med att administrera uppgifterna om samtycke.

Om utbildningsuppgifterna har införts i informationsresursen Koski med hjälp av ett tekniskt gränssnitt och om uppgifterna på grund av återkallandet av ett givet samtycke har raderats ur Koski, ska läroanstaltens huvudman enligt förslaget försäkra sig om att uppgifterna efter att samtycket återkallats och raderats inte längre överförs från källsystemet till Koski.

Uppgifterna om utbildningar med fri inriktning inom det fria bildningsarbetet ska enligt förslaget inom informationsresursen Koski i regel inte vara tillgängliga för andra än den läroanstalt som fört in uppgifterna i informationsresursen, ifall den studerandes inte i tjänsten Min Studieinfo har gett sitt samtycke till att utlämnande av uppgifterna. Förslaget förutsätter att man kommunicerar, informerar och handleder de studerande på nya sätt både vid de läroanstalter för fritt bildningsarbete där de förvärvar kunnandet och vid andra läroanstalter, där det är meningen att kunnandet ska identifieras och erkännas.

Utbildningsstyrelsen

Utbildningsstyrelsen skapar en datamodell för införande av nya uppgifter såväl i anslutning till uppgifter om utbildningar med fri inriktning inom det fria bildningsarbetet som för uppgifter gällande utbildningar enligt 5 § 2 mom. i läropliktslagen. För införandet av uppgifterna skapas ett tekniskt gränssnitt för automatisk överföring samt ett användargränssnitt för manuellt införande av uppgifter. I fortsättningen ska dessa uppgifter uppdateras inom ramen för informationsresursen. I egenskap av den som upprätthåller informationsresursen föreslås att det i fortsättningen ska vara Utbildningsstyrelsen som i anslutning till uppgifter om utbildningar inom fritt bildningsarbete svarar för behandlingen av ett eventuellt återkallande av samtycke i anslutning till rätten att göra invändningar, en eventuell radering av uppgifter samt för de tekniska arrangemangen. Utbildningsstyrelsen ska enligt förslaget meddela i frågavarande läroanstalts huvudman om återkallandet av samtycket och om de åtgärder som följer av detta. Om huvudmannens verksamhet läggs ner, ska uppgifterna om de studerandes samtycke överföras till Utbildningsstyrelsen för förvaring som en del av de uppgifter som anges i 5 § 3 mom. i lagen om nationella studie- och examensregister.

Övriga myndigheter

I fråga om uppgifter om utbildningar med fri inriktning inom det fria bildningsarbetet som förs in i informationsresursen, har det föreslagits bestämmelser om att den studerandes kunnande

ska bedömas. I bedömningen av kunnandet får enligt förslaget sökas ändring på det sätt som föreskrivs i 25 k § i lagen om fritt bildningsarbete. Enligt den paragrafen får ändring inte sökas genom besvär i ett i 25 g § avsett beslut som gäller bedömning av en studerande. Den studerande kan be rektorn om en ny bedömning inom två månader från att ha fått beslutet om bedömningen. Den studerande får hos regionförvaltningsverket på det sätt som anges i förvaltningslagen inom 14 dagar från det att han eller hon fick del av beslutet begära omprövning av den nya bedömning som gjorts på begäran eller av ett avgörande genom vilket begäran har avslagits. Bestämmelser om begäran om omprövning finns i förvaltningslagen. Ett beslut av förvaltningsdomstolen genom vilket besvär som anförts i ett ärende enligt 2 mom. har avgjorts får inte överklagas genom besvär. Man förväntar sig därmed inte att detta kommer att medföra någon betydande ökning av regionförvaltningsverkens arbetsbörda.

Eftersom det enligt förslaget är frivilligt för huvudmannen att föra in uppgifter i informationsresursen Koski, kommer uppgifterna om utbildningar med fri inriktning inom fritt bildningsarbete inte att bilda någon heltäckande databas som det vore ändamålsenligt att utnyttja för statistikföring eller beslutsfattande. Enligt förslaget får uppgifter inte heller lämnas ut med stöd av lagen om nationella studie- och examensregister annat än på grund av det samtycke den studerande själv ger i tjänsten. De myndigheter som behandlar förmåner kan inte heller granska den studerandes uppgifter om studieprestationer med stöd av lagen om nationella studie- och examensregister om inte de studerande själv samtycker till detta i tjänsten. Statistikcentralen och Folkpensionsanstalten har dock med stöd av den lagstiftning som gäller dem rätt att ur informationsresursen begära samma uppgifter som de genom förslaget ges möjlighet att få av huvudmännen för läroanstalterna. Eftersom reformen dock inte, om den genomförs på det sätt som här föreslås, skapar någon heltäckande statistisk databas över utbildningar med fri inriktning inom det fria bildningsarbetet, torde antalet sådana begäranden om information som gäller informationsresursen Koski bli ringa. De myndigheter som behandlar förmåner och för statistik bedöms således inte dra någon större nytta av de uppgifter om studier med fri inriktning som införs i informationsresursen och reformen bedöms inte väsentligt förändra deras nuvarande tillvägagångssätt för insamling av uppgifter, utan myndigheterna kommer att få de uppgifter som de behöver av huvudmännen för läroanstalterna för fritt bildningsarbete med stöd lagstiftningen på samma sätt som hittills.

4.2.3 Samhälleliga konsekvenser

För den studerande, samt för läroanstalter och företrädare för arbetslivet som vidareutnyttjar de uppgifter om utbildningar med fri inriktning som registreras bedöms möjligheten som föreslås ha positiva samhälleliga konsekvenser. Uppgifterna är gratis och snabbt tillgängliga för den studerande oberoende av tid och plats, vilket främjar tillgången till tillförlitlig och tillgänglig information samt rätten till sina egna uppgifter. Propositionen främjar kontinuerligt lärande genom att medborgarna stöds i studierna, placeringen på arbetsmarknaden och jobbsökningen genom att det blir möjligt att föra in uppgifter som anger det kunnande som förvärvats inom det fria bildningsarbetet i informationsresursen Koski. Reformen kan eventuellt snabba upp utexamineringen av vuxenstuderande gällande examina som avläggs inom andra läroanstaltsformer, vilket på sikt skulle ha positiva samhälleliga effekter. Det finns också flera olika grupper som är underrepresenterade inom utbildning och som studerar inom det fria bildningsarbetet, och som eventuellt har liten tidigare studiebakgrund. För deras del vore det extra betydelsefullt att synliggöra det kunnande de förvärvat. Propositionen främjar också målet att sammanställa uppgifter om studieprestationer och examina på alla utbildningsnivåer i informationsresursen Koski, vilket innebär att medborgarna på ett tillförlitligt och kostnadseffektivt sätt får de uppgifter de behöver från ett och samma ställe.

För att reformen ska vara till nytta för de studerande, krävs att de är medvetna om de åtgärder som behövs för registrering av uppgifter, om konsekvenserna av det och om de åtgärder som den studerande själv måste vidta för att få sitt kunnande identifierat och erkänt. Därför bör läroanstalterna inom de olika utbildningsformerna se till att deras studerande får tillräcklig handledning och bör satsa på kommunikation och information som riktar sig till de studerande, så att de känner till de möjligheter reformen ger dem.

Å andra sidan innebär det nu föreslagna sättet att använda informationsresursen på att det inte används till sin fulla potential med avseende på sådana behov av data som föreligger hos myndigheter och läroanstalter som inte kan beaktas i en reform som baserar sig på frivillighet och på att de studerande ger sitt samtycke. Det att reformen inte gäller all utbildning med fri inriktning inom det fria bildningsarbetet på ett sätt som är förpliktande för huvudmännen, innebär att uppgifterna om de studerandes utbildningar inte heller i fortsättningen står till läroanstalternas förfogande för identifiering och erkännande av kunnande på ett heltäckande sätt, och att läroanstalterna och de myndigheter som behöver sådana uppgifter inte har tillgång till dem i digital form om de inte begär att få dem.

Tjänsten Min Studieinfo finns redan i anslutning till Utbildningsstyrelsen, och föreslås alltså inte bli inrättad genom denna proposition. Utnyttjandet av uppgifterna i informationsresursen Koski via tjänsten Min Studieinfo baserar sig på tanken att digitala tjänster ska kunna användas oberoende av tid och plats. Att användningen är oberoende av tid och plats är åtminstone till hjälp för familjer mitt uppe i småbarnsåren, skiftesarbetare samt andra befolkningsgrupper som inte har möjlighet att uträtta ärenden på läroanstalten under normala öppettider. I och med reformen blir det lättare för personer med nedsatt rörlighet att få tillgång till uppgifter om sina studieprestationer inom det fria bildningsarbetet i tjänsten Min Studieinfo i situationer där läroanstalten inte är (lätt) tillgänglig. Att användningen är oberoende av plats hjälper också dem som av hälsoskäl inte kan uträtta ärenden på läroanstalten.

Om en studerande inte har tillgång till digitala tjänster på grund av avsaknad av apparatur, datakommunikationsförbindelser eller behövlig kompetens, eller om den studerande inte vill använda digitala anordningar eller tjänster, har han eller hon möjlighet att få ett intyg över sitt kunnande från läroanstalten på samma sätt som för närvarande. Vid behov får den studerande tillgång till uppgifterna i informationsresursen Koski i tjänsten Min Studieinfo genom att besöka ett bibliotek eller en samservicepunkt inom den offentliga sektorn.

Den nuvarande versionen av tjänsten Min Studieinfo uppfyller inte tillgänglighetskraven enligt lagen om tillhandahållande av digitala tjänster (306/2019), men tills ikraftträdandet för den föreslagna lagen kommer det att ha öppnats en ny version som uppfyller tillgänglighetskraven. Därmed bedöms även personer med funktionsnedsättning ha bättre tillgång till och bättre kunna utnyttja det kunnande som de förvärvat inom det fria bildningsarbetet. Min Studieinfo finns tillgänglig på finska, svenska och engelska, men inte på t.ex. samiska.

Avsaknaden av samiska i tjänstens språkmeny kan anses vara en faktor av central betydelse, som försvagar jämlikheten i förnyandet av 9 d §, som är viktig med tanke på hur uppgifterna i tjänsten ska administreras. Tillgodoseendet av samernas språkliga rättigheter och jämlikhet har lyfts fram till exempel i biträdande justitiekanslerns färska avgörande om FPA (Dnr OKV/1161/1/2018[3]). Enligt avgörandet kränker avsaknaden av en möjlighet att uträtta ärenden på samiska likabehandlingen av samiskspråkiga när det gäller att få FPA:s tjänster. En fungerande webbtjänst har en särskilt viktig betydelse när digitaliseringen av förvaltningen utvecklas

[3] https://www.finlex.fi/fi/viranomaiset/foka/2019/20194846

och utökas. Det är inte förenligt med samernas språkliga rättigheter och likabehandlingen av dem att denna servicekanal är oåtkomlig för samiskspråkiga klienter. Biträdande justitiekanslern anser att betydelsen av Folkpensionsanstaltens webbtjänst och nyttan med digitaliseringen är framträdande inom samernas hembygdsområde, eftersom avstånden inom området är långa och det finns få verksamhetsställen i förhållande till områdets geografiska storlek. I Finland bor ca 10 000 samer.[4]

Propositionen bedöms inte ha några andra betydande konsekvenser med avseende på kön, jämställdhet eller likabehandling.

4.2.4 Konsekvenser för dataskyddet

I propositionen föreslås nya bestämmelser i lagen om nationella studie- och examensregister och den informationsresurs för dem som avses i 2 kap. Informationsresurserna förvaltas av Utbildningsstyrelsen. Uppgifterna i informationsresursen gäller för närvarande uppgifter om förskoleundervisning, grundläggande utbildning och utbildning på andra stadiet.

För det första föreslås det att det till 9 a § i lagen om nationella studie- och examensregister fogas en registreringsskyldighet i anslutning till läropliktsutbildning för studerande som deltar i sådan utbildning som avses i 5 § 2 mom. i läropliktslagen (1214/2020).

För det andra föreslås det att det till lagen fogas en ny 9 d §, enligt vilken uppgifter om utbildningar med fri inriktning inom fritt bildningsarbete förs in i informationsresursen. En förutsättning för registrering är att läroanstaltens huvudman på det sätt som beskrivs i denna proposition har beslutat erbjuda sig att för de studerande som deltar i utbildningen att föra in uppgifter i informationsresursen och att den studerande samtycker till att uppgifterna förs in. Till lagen om fritt bildningsarbete fogas enligt förslaget definitioner på hur utbildningens omfattning bestäms i studiepoäng och hur utbildningen beskrivs på basis av kunnandet och hur den studerandes kunnande bedöms.

Enligt förslaget är det huvudmannen för läroanstalten som ska utröna om den studerande samtycker till att uppgifter om honom eller henne införs i informationsresursen. Läroanstaltens huvudman ska enligt förslaget föra in uppgifterna i informationsresursen via studieförvaltningssystemets tekniska gränssnitt genom automatiserad dataöverföring eller manuellt med hjälp av Utbildningsstyrelsens användargränssnitt. När uppgifterna införts, ska den studerande själv kunna administrera dem i informationsresursen i Utbildningsstyrelsens tjänst Min Studieinfo. I tjänsten kan personen i enlighet med 29 § 5 mom. i den gällande lagen om nationella studie- och examensregister i tjänsten ge sitt samtycke till att en uppgift i det aktuella registret, informationsresursen eller datalagret lämnas ut genom att skapa en länk till sina studieprestationer i informationsresursen, och skicka den till exempel till en arbetsgivare. Inloggning i tjänsten förutsätter stark elektronisk autentisering. I tjänsten kan man också ta länken ur bruk. I tjänsten kan personen också ge sitt samtycke till att uppgifterna lämnas ut till en tredje part med vilken Utbildningsstyrelsen har ingått ett avtal om utlämnande av uppgifter. Om man inte samtycker till någon överlåtelse alls, ska uppgifterna enligt lagen om nationella studie- och examensregister vara tillgängliga endast för personen själv, för huvudmannen för den läroanstalt som fört in uppgifterna och för Utbildningsstyrelsen i egenskap av administratör för informationsresursen. Det bör dock beaktas att uppgifterna kan bli föremål för t.ex. en begäran om information enligt

[4] https://www.kotus.fi/kielitieto/kielet/saame

13 § 2 i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999, nedan offentlighetslagen) (se avsnittet Uppgifter som lämnas ut ur informationsresursen och behandlingen av dem).

Behandlingen av personuppgifter i anknytning till anmälningsskyldigheten omfattas av tillämpningsområdet för den allmänna dataskyddsförordningen (Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning) och den nationella dataskyddslagen (1050/2018) som preciserar och kompletterar den. När det gäller sådan behandling av personuppgifter som omfattas av dataskyddsförordningen är nationell speciallagstiftning möjlig i de fall då förordningen uttryckligen ger medlemsstaterna nationellt handlingsutrymme. Flera artiklar i dataskyddsförordningen medger ett nationellt handlingsutrymme.

Registrering av uppgifter om utbildning som avses i 5 § 2 mom. i läropliktslagen

För det första kan handlingsutrymmet användas när lagligheten i behandlingen av personuppgifter grundar sig på artikel 6.1 c i dataskyddsförordningen, dvs. när behandlingen är nödvändig för att den personuppgiftsansvarige ska kunna fullgöra en lagstadgad skyldighet. Enligt artikel 6.3 ska den grund för behandlingen som avses i punkt 1 c fastställas i enlighet med unionsrätten eller en medlemsstats nationella rätt som den personuppgiftsansvarige omfattas av. I denna proposition föreslås det att det till 9 a § i lagen om nationella studie- och examensregister fogas ett tillägg om registrering i anslutning till läropliktsutbildning. Lagenligheten i behandlingen av personuppgifter bedöms enligt förslaget i enlighet med artikel 6.1 c i dataskyddsförordningen. Denna registrering är inte förenad med motsvarande frivillighet som ifråga om de ovan beskrivna utbildningarna med fri inriktning, utan skyldigheten att ordna utbildningen i fråga och därmed den rättsliga grunden för behandlingen av uppgifter härrör sig ur från 5 § 2 mom. i läropliktslagen och 20 § 2 mom. i lagen om främjande av integration (1386/2010). Vid behandling som grundar sig på en lagstadgad skyldighet har den registrerade följande rättigheter: rätt att få information om behandlingen av personuppgifter, om inte något annat föreskrivs särskilt i lag, rätt att få tillgång till uppgifterna, rätt att rätta uppgifter, rätt att begränsa anmälningsskyldigheten i fråga om behandling av uppgifter, rättelse av personuppgifter eller begränsning av behandlingen samt rätt att inte bli föremål för automatiskt beslutsfattande utan laglig grund.

Införande av uppgifter om utbildningar med fri inriktning inom det fria bildningsarbetet

Handlingsutrymmet för regleringen kan också användas när lagligheten i behandlingen av personuppgifter grundar sig på artikel 6.1 e i dataskyddsförordningen, enligt vilken behandling är tillåten när det är nödvändigt för att utföra en uppgift av allmänt intresse eller för att utöva den personuppgiftsansvariges offentliga makt. Behandlingen kan dock inte direkt basera sig på nämnda punkt i allmänna dataskyddsförordningen, utan enligt artikel 6.3 i den förordningen ska grunden för behandlingen fastställas antingen i enlighet med unionsrätten eller med en medlemsstats nationella rätt som den personuppgiftsansvarige omfattas av. I denna proposition föreslås att det i den lagen om nationella studie- och examensregister stiftas en ny 9 d § som anger under vilka förutsättningar läroanstaltens huvudman kan föra in uppgifter om utbildningar med fri inriktning inom det fria bildningsarbetet i informationsresursen Koski. Denna 9 d § utgör den rättsliga grunden för den behandling av personuppgifter som läroanstalternas huvudmän och Utbildningsstyrelsen i egenskap av administratör för informationsresursen utför och vars lagenlighet bedöms med hjälp av punkt 1 e.

I 9 d § används termen *samtycke* om den studerandes viljeyttring som en förutsättning för registrering, men behandlingens lagenlighet bedöms enligt förslaget inte genom artikel 6.1 a i dataskyddsförordningen och artikel 7 i förordningen tillämpas inte. Samtycke av en person är en

skyddsåtgärd vid behandling av personuppgifter. Man har gått in för motsvarande lösning i bestämmelsen om den så kallade Coronablinkern i 4 a kap. i lagen om smittsamma sjukdomar (1227/2016) (RP 101/2020). I samband med lagstiftningen om Coronablinkern förutsatte grundlagsutskottet (GrUU 20/2020 rd) att bestämmelserna i lagförslaget kompletteras med exakta bestämmelser om samtycke som innehåller bestämmelser om hur samtycket ska ges och återkallas samt om säkerställande av att samtycket är äkta och baserar sig på fri vilja. Därför har bestämmelser om motsvarande förutsättningar tagits in också i den föreslagna 9 d § 2 mom.

Behandlingsgrunden inverkar på den registrerades rättigheter. Enligt den föreslagna behandlingsgrunden, som grundar sig på det allmänna intresset, kan de uppgifter som avses i 9 d §, utöver de rättigheter som anges ovan i samband med en lagstadgad förpliktelse, också omfattas av rätten att göra invändningar enligt artikel 21.1 i dataskyddsförordningen, varvid de gemensamt personuppgiftsansvariga inte längre får behandla uppgifter enligt 9 d §, om den registrerade har en grund som hänför sig till en särskild situation av personligt slag. Behandlingen är dock fortfarande möjlig, om de gemensamt personuppgiftsansvariga kan påvisa att det finns en synnerligen viktig och grundad anledning till en behandling som åsidosätter den registrerades intressen, rättigheter och friheter eller om det är nödvändigt för att upprätta, framställa eller försvara en rättslig fordran. I fråga om minderåriga registrerade kan även barnets vårdnadshavare eller dennes lagliga företrädare motsätta sig behandlingen av uppgifterna.

När det gäller uppgifter om utbildningar med fri inriktning inom det fria bildningsarbetet kan också artikel 17.1 c i dataskyddsförordningen komma i fråga, enligt vilken uppgifterna ska raderas om den registrerade motsätter sig behandlingen med stöd av artikel 21.1 och det inte finns grundad anledning till behandlingen.

Förutom att den registrerade med stöd av artikel 21 i den allmänna dataskyddsförordningen, kan han eller hon naturligtvis utöva sin rätt att göra invändningar genom att återkalla sitt samtycke i enlighet med det föreslagna 9 d § 2 mom. Om han eller hon återkallar sitt samtycke, är Utbildningsstyrelsen enligt förslaget i regel skyldig att radera uppgifterna ur informationsresursen. Om uppgifterna däremot av den registrerades egen fria vilja har använts t.ex. som inom ramen för andra studier, kan detta för Utbildningsstyrelsen och huvudmannen för läroanstalten utgöra en sådan grundad anledning för att inte länge kunna radera uppgifterna, även om i frågavarande person skulle återkalla sitt samtycke.

Utbildningsstyrelsen ska i egenskap av administratör för informationsresursen svara för behandlingen av återkallandet av samtycke och av rätten att göra invändningar, eventuell radering av uppgifter och de tekniska arrangemangen kring detta. Utbildningsstyrelsen ska enligt förslaget meddela i frågavarande läroanstalts huvudman om att en person utnyttjat sin rätt att göra invändningar, återkallandet av samtycket och om de åtgärder som vidtagits till följd av detta. Eftersom samtyckeshandlingarna administreras av läroanstalternas huvudmän, ska de enligt förslaget i handlingarna anteckna uppgiften om återkallande av samtycket. Om utbildningsuppgifterna har registrerats i informationsresursen Koski med hjälp av ett tekniskt gränssnitt, ska läroanstaltens huvudman försäkra sig om att utbildningsuppgifterna efter det att samtycket återkallats inte längre överförs från källsystemet till Koski.

Dessutom bör det beaktas att om de fria studierna inom det fria bildningsarbetet genomförs som en del av läropliktsutbildningen, anses behandlingen av uppgifter i anslutning till dessa ske på motsvarande sätt som i fråga om ovan nämnda uppgifter som avses i 5 § 2 mom. i läropliktslagen, dvs. det är fråga om registrering som grundar sig på en lagstadgad skyldighet.

Syfte i enlighet med det allmänna intresset och enligt proportionalitet

Enligt artikel 6.3 i dataskyddsförordningen är ett grundläggande krav för lagstiftning som grundar sig på både ett allmänt intresse och en lagstadgad skyldighet att den ska uppfylla ett mål av allmänt intresse och stå i proportion till det legitima mål som eftersträvas med den. Dessutom ska den nationella speciallagstiftningen vara tydlig och precis och dess tillämpning bör vara förutsägbar. Med beaktande av det faktum att dataskyddsförordningen är direkt tillämplig samt av grundlagsutskottets tolkningspraxis under senare tid när det gäller bestämmelser i lag (se särskilt GrUU 14/2018 rd) bör speciallagstiftningen begränsas enbart till det nödvändigaste.

Den nya regleringen enligt den föreslagna 9 a § har ett mål av allmänt intresse, eftersom det med hjälp av den säkerställs att det styrnings- och tillsynsansvar som i läropliktslagen föreskrivs för utbildningsanordnare, huvudmän för läroanstalter och läropliktiga boningskommuner uppfylls. Dessutom säkerställs det att den läropliktiges rätt till fullgörande av läroplikten och avgiftsfri utbildning förverkligas. Specialbestämmelser i den nationella lagstiftningen är nödvändiga också för att säkerställa att registren fungerar på ett ändamålsenligt och lagenligt sätt. Användningen av registren är till nytta både för individen och för de myndigheter som behöver uppgifterna i sin verksamhet. De föreslagna bestämmelserna preciserar förfarandena vid användningen av registren för att förfarandet ska vara ändamålsenligt, transparent och enhetligt. Skyldigheten att registrera de föreslagna uppgifterna i informationsresursen eller läropliktsregistret säkerställer också att dessa uppgifter är tillgängliga på ett enhetligt och heltäckande sätt för alla läropliktiga för de aktörer som behöver dem för att fullgöra sina lagstadgade skyldigheter. Regleringen kan anses vara proportionerlig, eftersom regleringen har begränsats till att gälla endast de uppgifter som är nödvändiga med tanke på det mål som anges. Dessutom begränsas lagringstiden för uppgifterna så att uppgifterna bevaras endast så länge som det är nödvändigt för att de lagstadgade skyldigheterna i anslutning till läroplikten och avgiftsfriheten inom utbildningen ska kunna uppfyllas samt för att en bedömning och uppföljning av allmänt intresse ska kunna genomföras.

Regleringen enligt den föreslagna 9 d § kan anses uppfylla ett mål av allmänt intresse, eftersom den gör det möjligt att erkänna det kunnande som förvärvats inom det fria bildningsarbetet både med tanke på den enskilda individen och på samhället i vidare bemärkelse. I fråga om 9 d § kan regleringen anses stå i rätt proportion till det mål som eftersträvas med den, med beaktande av den registrerades samtycke till att uppgifterna ska införas och med beaktande av att läroanstaltens huvudman redan till stora delar har kännedom om de uppgifter om utbildningen som registreras. Vid bedömningen av proportionaliteten ska beaktas ifall den registrerade är ett barn[5]. För registrering av uppgifter krävs i fråga om minderåriga registrerade dessutom att barnets vårdnadshavare eller någon annan laglig företrädare för barnet ger sitt samtycke. När det gäller uppgifter om utbildningar med fri inriktning inom fritt bildningsarbete är det inte fråga om tillhandahållande av informationssamhällets tjänster i enlighet med artikel 8 i den allmänna dataskyddsförordningen, varför den åldersgräns på 13 år som fastställts nationellt med stöd av förordningen inte tillämpas på införandet av uppgifter. Således bestäms samtycket till behandling av personuppgifter för en minderårig person i enlighet med övrig nationell lagstiftning: när det är fråga om ett ärende som gäller en minderårig person utövas beslutanderätten av hans eller hennes vårdnadshavare (4 och 5 § i lagen angående vårdnad om barn och umgängesrätt, 361/1983).

Enligt skäl 43 i ingressen till dataskyddsförordningen bör samtycket inte utgöra giltig rättslig grund för behandling av personuppgifter i ett särskilt fall där det råder betydande ojämlikhet

[5] 9 a § i strafflagen (se RP 9/2018 rd s. 79−80).

mellan den registrerade och den personuppgiftsansvarige. Detta gäller särskilt om den personuppgiftsansvarige är en myndighet och det därför är osannolikt att samtycket har lämnats frivilligt när det gäller alla förhållanden som denna särskilda situation omfattar. Enligt skäl 42 i ingressen bör samtycke inte betraktas som frivilligt om den registrerade inte har någon genuin eller fri valmöjlighet eller inte utan problem kan vägra eller ta tillbaka sitt samtycke.

Strävan har varit att beakta dessa synpunkter i det föreslagna 9 d § 2 mom. så att det i momentet säkerställs att utlämnandet av uppgifter är frivilligt och uttryckligt samt att det är möjligt att återkalla sitt samtycke.

Uppgifter som lämnas ut ur informationsresursen och behandlingen av dem

Utlämnandet av de läropliktsuppgifter som föreslås i 9 a § ska omfattas av de gällande utlämningsplatserna i lagen om nationella studie- och examensregister, varvid uppgifter t.ex. enligt 10 § i lagen kan lämnas ut till en myndighet som med stöd av en bestämmelse i lag eller en uppgift som föreskrivs i lag har rätt att av utbildningsanordnaren få de uppgifter som ingår i informationsresursen. Lagenligheten för behandlingen av de uppgifter som utlämnas bedöms enligt förslaget med hjälp av artikel 6.1.c, dvs. att behandlingen ska vara nödvändig för att den personuppgiftsansvarige ska uppfylla sin lagstadgade skyldighet.

Däremot föreslås att det i regel är den registrerade själv med stöd av gällande 29 § 5 mom. enligt den nya 9 d § ska administrera utlämnandet av uppgifter ur informationsresursen till utom-stående. Övriga paragrafer för utlämnande undantas. Grunden för behandling av utlämnade uppgifter är samtycke, dvs. att behandlingens lagenlighet bedöms genom artikel 6.1 a i dataskyddsförordningen. Då ska också artiklarna 7 och 8 i dataskyddsförordningen beaktas vid behandlingen av uppgifterna.

Det bör observeras att uppgifter enligt 9 d § dock kan begäras enligt en begäran om information enligt 13 § 2 mom. i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet. Enligt 16 § 3 mom. i offentlighetslagen får personuppgifter ur en myndighets personregister, om inte något annat särskilt föreskrivs i lag, lämnas ut i form av en kopia eller en utskrift eller i elektronisk form om mottagaren enligt bestämmelserna om skydd för personuppgifter har rätt att registrera och använda sådana personuppgifter.

De myndigheter som har rätt få uppgifter om utbildningen inom fritt bildningsarbete direkt av huvudmannen för läroanstalten kan enligt förslaget få uppgifter om utbildningar med fri inriktning inom fritt bildningsarbete. Lagenligheten gällande behandlingen av de uppgifter som utlämnas bedöms enligt förslaget i regel med hjälp av artikel 6.1.c, dvs. behandlingen ska vara nödvändig för att den personuppgiftsansvarige ska uppfylla sin lagstadgade skyldighet.

Enligt 15 § 5 punkten i statistiklagen (280/2004) är statliga myndigheter trots sekretessbestämmelserna skyldiga att lämna Statistikcentralen sådana personuppgifter som är nödvändiga för framställningen av statistik och som beskriver personens utbildning. Enligt 41 b § 3 punkten i studiestödslagen (65/1994) har Folkpensionsanstalten för verkställigheten av studiestödet trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar i fråga om erhållande av uppgifter rätt att avgiftsfritt av läroanstalterna eller från Utbildningsstyrelsens eller undervisnings- och kulturministeriets informationsresurs få identifikations- och individualiseringsuppgifter för de studerande samt uppgifter om de studerandes studier och uppföljningen av studierna. Även om uppgifterna i informationsresursen enligt bedömningen inte kommer att vara täckande i statistikföringssyfte eller med avseende på beslutsfattande, kan Statistikcentralen och Folkpensionsanstalten begära att få sådana uppgifter.

Den registrerade kan således inte själv på ett helt heltäckande sätt besluta om ändamålet med och utlämnandet av sina uppgifter ur informationsresursen, men kan fullt ut administrera vilka uppgifter som införs i informationsresursen. När huvudmannen för läroanstalten ber om den studerandes samtycke, ska huvudmannen enligt förslaget informera den studerande om ovan nämnda myndigheters rätt att få uppgifter.

Särskilda kategorier av personuppgifter och sekretessbelagda uppgifter

Enligt artikel 9.1 i dataskyddsförordningen är behandling av vissa kategorier av personuppgifter principiellt förbjuden. I propositionen föreslås i princip inte behandling av uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter. I praktiken skulle de i 9 a § föreslagna uppgifterna om utbildning enligt 5 § 2 mom. i läropliktslagen endast rikta sig till invandrare, och därmed skulle uppgifterna om deltagande i sådan utbildning eventuellt avslöja att i frågavarande person har invandrarbakgrund. Eftersom uppgiften dock inte närmare anger en persons etniska ursprung, bedöms uppgiften inte höra till en särskild grupp av personuppgifter.

I de uppgifter om utbildningar med fri inriktning inom fritt bildningsarbete som avses i den föreslagna 9 d § i lagen kan ingå kursuppgifter som kan ge indikationer om en persons privatliv, om kurserna hänför sig t.ex. till att frigöra sig från sitt alkoholmissbruk eller at sköta sitt parförhållande. Uppgifterna om en kurs kan också ge indikationer om en persons sjukdom, funktionsnedsättning, politiska åsikter, verksamhet inom fackföreningsrörelsen eller religiösa eller filosofiska övertygelse. Därför föreslås det att för införande uppgifter i informationsresursen ska krävas i frågavarande persons samtycke. Enligt förslaget ska ingen förpliktigas att registrera sina kurser inom det fria bildningsarbetet i informationsresursen.

Om en person dock har beslutat att samtycka till att någon utbildningsuppgift som hör till en särskild kategori av personuppgifter införs i informationsresursen Koski, kan läroanstaltens huvudman och Utbildningsstyrelsen behandla personuppgifterna i enlighet med artikel 9.2 g i dataskyddsförordningen, som preciseras i 6 § 1 mom. 2 punkten i den nationella dataskyddslagen. I momentets 2-punkt anges dessutom att artikel 9.1 i dataskyddsförordningen inte tillämpas på sådan behandling av uppgifter som regleras i lag eller som föranleds av en uppgift som direkt har ålagts den personuppgiftsansvarige i lag.

Enligt 6 § 2 mom. i den nationella dataskyddslagen förutsätter behandlingen av särskilda kategorier av personuppgifter att den personuppgiftsansvarige och personuppgiftsbiträdet vidtar lämpliga och särskilda åtgärder för att skydda den registrerades rättigheter. Utbildningsstyrelsen har god erfarenhet av att förvalta datalager och informationsresurser. Informationsresursen Koski innehåller redan i detta nu särskilda kategorier av personuppgifter, och därför tillgodoser Utbildningsstyrelsen redan för närvarande bland annat följande åtgärder för att skydda den registrerades rättigheter: åtgärder som i efterhand gör det möjligt att kontrollera och verifiera vem som har registrerat, ändrat eller överfört personuppgifter, åtgärder för att förbättra kompetensen hos den personal som behandlar personuppgifter, utnämning av dataskyddsombud samt interna åtgärder av den personuppgiftsansvarige och registerföraren för att förhindra åtkomst till personuppgifter.

Enligt förslaget ska i regel den registrerade själv med stöd av gällande 29 § 5 mom. administrera utlämnandet av uppgifter enligt den nya 9 d § till utomstående. Om en person beslutar att lämna ut uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter ur informationsresursen, grundar sig behandlingen av uppgiftsmottagaren på artikel 9.2 a i dataskyddsförordningen, enligt vilken behandling är tillåten, om den registrerade uttryckligen har gett sitt samtycke till det.

Ifall det är frågan om utlämnade av uppgifter med stöd av statistiklagen eller studiestödslagen, kan Statistikcentralen eller FPA enligt förslaget behandla personuppgifterna med stöd av artikel 9.2 g, som preciseras på nationell nivå i 6 § 1 mom. 2 punkten i dataskyddslagen. Därmed ska Utbildningsstyrelse enligt förslaget försäkra sig om att de villkor som föreskrivs i 6 § 2 mom. i dataskyddslagen uppfylls.

I 24 § i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet finns det bestämmelser om sekretessbelagda myndighetshandlingar. Enligt skäl 75 i ingressen till den allmänna dataskyddsförordningen påverkar uppgifternas art deras riskbedömning. Även utlämningen av uppgifterna påverkas. De uppgifter som förslaget i paragraf 9 a gäller bedöms inte innehålla sekretessbelagd information. Däremot kan uppgifterna eventuellt uppfylla beskrivningen i offentlighetslagens 24 § 32 punkt gällande sådana handlingar som innehåller uppgifter om en persons politiska övertygelse eller uppgifter om åsikter som personen har uttalat privat eller uppgifter om någons levnadssätt, deltagande i föreningsverksamhet eller fritidssysselsättningar, familjeliv eller andra med dem jämförbara personliga förhållanden. Ovan nämnda uppgifter gällande utbildningar (9 a § och 9 d §) innehåller enligt förslaget inte uppgifter om verbala bedömningar av en studerandes personliga egenskaper.

5 Alternativa handlingsvägar

Under beredningen av propositionen har man övervägt alternativet att läroanstalternas huvudmän vore skyldiga att införa uppgifter om utbildningar med fri inriktning i informationsresursen. En risk har emellertid ansetts vara att alla huvudmän inte har de resurser och den kompetens som behövs för kompetensbaserad bedömning och registrering av uppgifter, vilket skulle kunna leda till att fusioneringar av läroanstalter och till att de till och med läggs ned. En annan risk har också ansetts vara att studerande som inte vill att utbildningen bedöms och att uppgifterna införs i informationsresursen Koski skulle låta bli att delta i utbildningen. Detta skulle ha negativa konsekvenser för folkhögskolornas utbildningsutbud, tillgången till utbildning och stöd för dem som har det sämst ställt samt för huvudmannens ekonomi i form av minskade utbildningsavgifter. Inom det fria bildningsarbetet finns inga utbildningar som mäts på samma sätt och har samma innehåll, utan varje huvudman beslutar själv om sina utbildningar. Därför vore det också lagstiftningsmässig en utmaning, för att inte säga omöjligt, att föreskriva om vilka utbildningar registreringen av uppgifter i informationsresursen som skulle vara förpliktande för alla huvudmän. De skyldigheter reformen medför har även granskats med tanke på det fria bildningsarbetets traditionella uppgift som går ut på att upprätthålla bildningsnivån och där studierna är fria och är värdefulla i sig. Det är viktigt att det också framöver ska vara accepterat att studerande söker sig till det fria bildningsarbetet för sin egen skull och att man fäster vikt vid att också de utbildningar som efter reformen förblir utanför informationsresursen Koski bidrar till bildningsnivån och ett gott liv.

I den föreslagna modellen har Folkpensionsanstalten (FPA) rätt att med stöd av den gällande lagstiftningen om studiestödet få de uppgifter ur informationsresursen som FPA har rätt att få av läroanstalterna. Uppgifterna skulle dock inte vara heltäckande, eftersom registreringen av dem vore frivillig för både läroanstaltens huvudman och den studerande. Vid utarbetandet av propositionen har man diskuterat ett alternativ där de studieprestationer som berättigar till Folkpensionsanstaltens studie- och resestöd och som förvärvats inom ramen för det fria bildningsarbetet skulle registreras i informationsresursen Koski och Folkpensionsanstalten ges rätt att få uppgifterna ur informationsresursen. I så fall skulle ändringen ha gjorts så att bestämmelsen hade förpliktigat alla huvudmän inom fritt bildningsarbete till detta. På grund av de skäl som anförts ovan föreslås dock ingen ändring. Det är ändå möjligt att den reform som nu föreslås och att inledningsvis införa uppgifter på frivillig väg bidrar till att utveckla en större beredskap

hos huvudmännen för en mer förpliktigande form av införande av uppgifter, som bl.a. FPA kunde utnyttja.

I remissvaren föreslogs som ett alternativ även en lösning där alla godkända prestationer inom alla utbildningar som huvudmännen bestämt automatiskt skulle överföras till informationsresursen Koski, om inte den studerande särskilt förbjuder det. Därmed skulle de studerande fortfarande ha bestämmanderätten över de uppgifter som registreras, och genomförandet vore enklare administrativt sett, samtidigt som de registrerade uppgifterna vore mer heltäckande. Dessutom föreslogs också en ytterligare lösning, där man efter en övergångsperiod skulle frångå kravet på frivillighet för läroanstalter och studerande. På grund av ovan nämnda skäl föreslås dock varken den ena eller andra av dessa lösningar.

6 Remissvar

Regeringens proposition var på remiss 2.12.2020—15.1.2021. Sammanlagt 56 remissvar lämnades in. Utlåtanden inlämnades av Akava rf, Ammattiosaamisen kehittämisyhdistys AMKE ry, Arbetarnas Bildningsförbund rf, arbets- och näringsministeriet, Bildningsalliansen rf, Bildningsarbetsgivarna rf, Björneborgs stad, Centralförbundet för Studieverksamhet r.f., Dataombudsmannens byrå, Esbo stad, FFC rf, finansministeriet, Finlands Folkhögskolförening ry, Finlands Företagare, Finlands Gymnasistförbund rf, Finlands industriförbund rf, Finlands Kommunförbund rf, Finlands Sommaruniversitet rf, Finlands studentkårers förbund (FSF) rf, Finlands studerandekårers förbund SAMOK rf, Finlands Yrkesstuderandes förbund – SAKKI rf, Fritt Bildningsarbete rf, Förbundet för hemslöjd och konsthantverk Taito rf, Förbundet för de offentliga och välfärdsområdena JHL rf, Förbundet för grundläggande konstundervisning i Finland rf, Helsingfors stad, justitieministeriet, Järvi-Pohjanmaan kansalaisopisto, Kansan Sivistystyön Liitto KSL ry, Kyrkostyrelsen, Laukaa kommun, Medborgarinstitutens förbund MiF ry, Nådendals stad, Palkansaajien tutkimuslaitos, Posion kansalaisopisto, Riksarkivet, Rådet för yrkeshögskolornas rektorer Arene rf, Undervisningssektorns Fackorganisation rf, Utbildningsstyrelsen, Salo stad, Sivistysliitto Kansalaisfoorumi SKAF ry, Snellman-korkeakoulu, social- och hälsovårdsministeriet, Statistikcentralen, STTK rf, Studiecentralerna rf, Studiecentret Visio/Gröna Bildningsförbundet rf, Studiecentralen Sivis/Cenralförbundet för studieverksamhet rf, Tammerfors stad, Tehy rf, Träskända stad, Tusby kommun, Uleåborgs stad, Urheiluopistojen Yhdistys ry och Vanda stad. Dessutom meddelade Reso stad att staden inte yttrar sig i ärendet.

Remissvaren understödde i stor utsträckning syftet med propositionen, och största delen av remissinstanserna ansåg att de föreslagna lagändringarna behövs. Förslagen ansågs stödja kontinuerligt lärande samt synliggörandet och identifieringen av kunnande som förvärvats i olika inlärningssituationer och lärmiljöer. I remissyttrandena ansågs det på grund av det fria bildningsarbetets särart är viktigt att det är frivilligt för läroanstaltens huvudman att föra in uppgifterna och att den studerande själv har beslutanderätt om huruvida han eller hon vill att hans eller hennes studieprestationer registreras och till vem uppgifter ur informationsresursen får lämnas ut. I en del remissvar ansågs det vara viktigt att registreringen är frivillig med tanke på den studerandes intresse och skyddet av känsliga utbildningsuppgifter. Å andra sidan ansåg man i andra remissvar att frivillighet gör det svårare att uppnå syftet med reformen och regional likabehandling (för de studerande och läroanstalterna) samt att digitaliseringen och att utnyttjandet av andra myndigheters datasamlingar därigenom inte främjas i tillräckligt hög grad. Man ifrågasatte också huruvida reformen de facto är frivillig med beaktande av konkurrensläget mellan läroanstalterna för fritt bildningsarbete.

I den version av propositionen som var på remiss angavs att myndigheterna enligt förslaget inte ska ha någon som helst tillgång till de uppgifter gällande fritt bildningsarbete som registreras i informationsresursen, ifall inte den studerande samtycker till det. Undantagandet av automatiskt

utlämnande av uppgifter för myndighets- och statistikföring vann brett understöd, men några remissinstanser ansåg också att begränsningen avsevärt försvagar vidareanvändningen av uppgifterna. Under den fortsatta beredningen klarlades att även om paragraferna gällande informationsresursen om utlämnande av uppgifter undantar utlämnande av uppgifter om studier med fri inriktning inom fritt bildningsarbete, så är en myndighet som är berättigad att få sådana uppgifter av läroanstaltens huvudman även berättigad att få dem ur informationsresursen. Detta bör de studerande informeras om innan de ger sitt samtycke. Eftersom införandet av uppgifterna enligt förslaget inte är förpliktigande för vare sig läroanstalter eller studerande, är det inte nödvändigtvis till nytta för myndighetsbruk och statistikföring.

De utbildningsuppgifter som föreslås bli införda i informationsresursen ansågs i regel vara motiverade i utlåtandena. I flera utlåtanden önskades det att det preciseras på vilket sätt och i vilket skede den studerandes samtycke till att uppgifterna registreras ska göras. Dessutom önskade en del av remissinstanserna att det i motiveringen preciseras om den studerande senare har möjlighet att ändra sin ståndpunkt eller rätt att kräva att läroanstalten för in uppgifterna i informationsresursen Koski, även om huvudmannen för läroanstalten har beslutat att uppgifter om utbildningen inte registreras. Justitieministeriet och dataombudsmannen yttrade sig särskilt om grunden för behandling av personuppgifter enligt den föreslagna nya 9 d § och de rättigheter för den registrerade som följer av den samt om grunden för behandling av särskilda kategorier av personuppgifter.

Andra teman som lyftes fram i remissyttrandena var den grundläggande konstutbildningens roll som en del av utbildningen inom det fria bildningsarbetet samt frågan huruvida även sådana studier som inletts redan innan lagen trädde i kraft och som uppfyller de utbildningskriterier som anges i lagen och för vilka det är möjligt att få det samtycke av den studerande som förutsätts i lagen kan registreras i datalagret efter lagens ikraftträdande.

Avsikten är att Riksarkivets iakttagelser om arkiveringen av uppgifterna i datalagret Koski och bland annat justitieministeriets iakttagelser om granskningen av lagstiftningens terminologi i förhållande till lagen om informationshantering inom den offentliga förvaltningen (906/2019) ska beaktas senare i helhetsgranskningen av informationsresursen Koski. Avsikten är att beakta Folkpensionsanstaltens kommentar gällande 5 a § i studiestödslagen i en annan regeringsproposition som ges våren 2021 så att även den ändringen träder i kraft de 1 augusti 2021.

De mest kritiska kommentarerna gällde propositionens kostnadseffekter. I utlåtandena konstaterades det att det är svårt att på förhand bedöma de ekonomiska konsekvenserna för läroanstalterna, men kostnaderna uppskattades uppstå bl.a. på grund av den ökade administrativa arbetsmängden hos personalen, permanent förvaring av utbildningsuppgifter samt utbildning och inskolning av personalen. En del remissinstanser ansåg att alla dessa kostnader inte beaktats i tillräckligt hög grad i propositionen och ansåg det nödvändigt att staten deltar i uppdateringarna av huvudmännens datasystem och kostnaderna för personalutbildning.

På grund av remissvaren har propositionen under den fortsatta beredningen preciserats särskilt i fråga om de ekonomiska konsekvenserna och konsekvenserna gällande dataskyddet. Behandlingsgrunden för behandlingen av uppgifter enligt den föreslagna nya 9 d § ändrades på grund av justitieministeriets och dataombudsmannens utlåtanden och bestämmelserna om samtycke preciserades.

7 Specialmotivering

7.1 Lagen om nationella studie- och examensregister

4 §. *Ändamålet med informationsresursen* Det föreslås att till paragrafen fogas *ett nytt 6 mom*., enligt vilket personen med avvikelse från vad som föreskrivs ovan i denna paragraf själv beslutar om för vilka ändamål de uppgifter om utbildningar med fri inriktning inom det fria bildningsarbetet som avses i 9 d § används. Avsikten är att den registrerade själv med stöd av gällande 29 § 5 mom. ska administrera utlämnandet av uppgifterna enligt den nya 9 d §. Det har inte föreskrivits något visst ändamål för vilket uppgifterna används. Det kan dock antas att personerna kommer att lämna ut uppgifter som anger det kunnande som de förvärvat inom fritt bildningsarbete för ändamål som är mycket likartade dem som anges i 1 mom.

5 §. *De gemensamt personuppgiftsansvariga för informationsresursen samt ansvarsfördelningen mellan dem.* Det föreslås att det som en lagteknisk rättelse i 1 mom. tas in en hänvisning till de aktörer som avses i 9 § 6 mom. Enligt den bestämmelsen ska en i 22 § 2 mom. i lagen om yrkesutbildning avsedd aktör som med stöd av ett fördrag som Finland ingått ordnar examina och utbildning som avses i den lagen föra in de uppgifter som avses i 1 mom. 1—3 punkten i den paragrafen. Hänvisningen till de aktörer som avses i 9 § 6 mom. har fogats till lagen genom ändringslag 1051/2020, som trädde i kraft den 1 januari 2021. Bestämmelsen har dock därefter ändrats genom ändringslag 1221/2020, som träder i kraft den 1 augusti 2021, och där det tillägg som gjorts genom den förstnämnda ändringslagen inte har beaktats. Bestämmelsen bör alltså lagtekniskt ses över så att den ändring som gjorts genom den förstnämnda ändringslagen också gäller fr.o.m. den 1 augusti 2021.

Till *2 mom.* fogas på motsvarande sätt som till 1 mom. som en lagteknisk rättelse en hänvisning till den aktör som avses i 9 § 6 mom. Enligt ordalydelsen i det gällande 2 mom. ska Utbildningsstyrelsen ansvara för övriga skyldigheter för den registeransvarige som föreskrivs i den allmänna dataskyddsförordningen, och till dessa skyldigheter hör i och med den nya 9 d § även sådana uppgifter i anslutning till utövande av rätten att göra invändningar som avses i dataskyddsförordningen och som Utbildningsstyrelsen inte tidigare har haft.

Till *3 mom*. fogas på motsvarande sätt som till 1 mom. som en lagteknisk rättelse en hänvisning till den aktör som avses i 9 § 6 mom. På grund av den nya 9 d § fogas till 3 mom. också en uppgift för Utbildningsstyrelsen att ansvara för hanteringen av samtycken, om den verksamhet huvudmannen för läroanstalten bedriver läggs ner och uppgifterna som registeransvarig för läroanstalten inte överförs på någon annan juridisk person. Utbildningsstyrelsen ska t.ex. anteckna uppgifter om samtycken, om de har återkallats.

6 §. *Införandet av uppgifter i informationsresursen.* Till *2 mom.* fogas enligt förslaget en bestämmelse om att Utbildningsstyrelsen också kan meddela närmare föreskrifter om datastrukturerna för de uppgifter om utbildningen inom det fria bildningsarbetet som anges i den nya 9 d §.

9 a §. *Uppgifter om inom det fria bildningsarbetet anordnad utbildning som riktar sig till läropliktiga.* Det föreslås att det till 9 a § fogas en bestämmelse om att skyldigheten att föra in uppgifter också omfattar sådan utbildning som avses i 5 § 2 mom. i läropliktslagen. I frågavarande skyldighet för denna utbildningsform ingick inte i regeringens proposition med förslag till utvidgning av läroplikten (RP 173/2020 rd). I 5 § 2 mom. i läropliktslagen är det fråga om utbildning som ordnas vid en folkhögskola där man följer de grunder i läroplanen för integrationsutbildning för vuxna invandrare som avses i lagen om främjande av integration eller den

rekommendation till läroplan för invandrare som Utbildningsstyrelsen har utarbetat. Skyldigheten att föra in sådana uppgifter gäller enligt förslaget alltså endast de folkhögskolor som ordnar denna läropliktsutbildning. Även bestämmelserna i 9 c § och 2 a kap. om läropliktsregistret kommer att påverka registreringen.

9 d §. *Uppgifter om utbildning inom fritt bildningsarbete* I lagen föreslås *en ny 9 d §* där det föreskrivs om de uppgifter som ska föras in om utbildning inom det fria bildningsarbetet. De uppgifter som ska föras in kan vara uppgifter som uppfyller kraven enligt den föreslagna 6 b § i lagen om fritt bildningsarbete, dvs. utbildningens omfattning har fastställts i studiepoäng, den har beskrivits på basis av kunnandet och den studerandes kunnande har bedömts. Införandet av uppgifter med stöd av den föreslagna 9 d § gäller inte uppgifter som hör till läropliktsutbildningen enligt 7 a kap. i lagen om fritt bildningsarbete eller 5 § 2 mom. i läropliktslagen, utan uppgifter om s.k. fria studier. Huvudmannen för en läroanstalt ska föra in uppgifterna enligt 1—3 punkten, om de villkor som anges i paragrafen uppfylls. Läroanstaltens huvudman ska enligt förslaget för det första ha beslutat erbjuda sig att föra in uppgifterna i informationsresursen för alla studerande som deltar i utbildningen. Ett annat villkor är att den studerande samtycker till att uppgifterna förs in. De uppgifter som ska föras in är utbildningens namn, utbildningens omfattning i studiepoäng, slutdatumet för utbildningen samt den bedömning av kunnandet som ges den studerande.

I *2 mom.* föreskrivs närmare om samtycket i enlighet med vad som i 43 a § i lagen om smittsamma sjukdomar föreskrivs om den s.k. Coronablinkern. Samtycke ges den huvudman för läroanstalten som för in uppgifterna på det sätt som huvudmannen anger när utbildningen inleds för att utbildningen också ska kunna bedömas och fastställas i studiepoäng på det sätt som föreslås i lagen om fritt bildningsarbete. Av samtycket ska det framgå att det har getts frivilligt och uttryckligen. Med uttrycklighet avses att personen vet var uppgifterna förs in, vem som kan behandla dem efter registreringen och hur personen senare kan administrera utlämnandet av uppgifterna i tjänsten Min Studieinfo. För införande av uppgifter om ett minderårigt barn krävs också vårdnadshavarens eller någon annan laglig företrädares samtycke. Detta beror på att det är fråga om ett ärende som gäller en minderårig person, varvid vårdnadshavare eller någon annan laglig företrädare har beslutanderätt (4 och 5 § i lagen angående vårdnad om barn och umgängesrätt (361/1983)). Samtycket ska bevaras permanent och antecknas i anslutning till samtycket för det fall att det senare återkallas. Samtycket kan när som helst återkallas genom att Utbildningsstyrelsen, som administrerar informationsresursen, underrättas om det. Om det inte längre finns grundad anledning att behandla uppgifterna, ska uppgifterna efter det att samtycket återkallats raderas ur informationsresursen.

10 §. *Utlämnande av uppgifter ur informationsresursen.* Det föreslås att till paragrafen fogas ett nytt *3 mom.* genom vilket bestämmelserna om utlämnande av uppgifter i 1 och 2 mom. utesluts i fråga om uppgifterna i den nya 9 d §. Utlämnandet av uppgifter enligt den nya 9 d § administreras enligt förslaget av den registrerade själv med stöd av gällande 29 § 5 mom.

11 §. *Tid för bevarande av uppgifterna i informationsresursen.* I paragrafens *2 mom.* föreslås en lagteknisk ändring. Paragrafens 2 mom. har ändrats genom ändringslag 1051/2020, som trädde i kraft den 1 januari 2021, så att till momentet har fogats en bestämmelse om bevaringstiden för den studerandes kontaktuppgifter enligt 9 § 1 mom. 5 punkten och för den ansvariga arbetsplatshandledarens kontaktuppgifter enligt 9 § 4 mom. 1a punkten. Bestämmelsen har dock därefter ändrats genom ändringslag 1221/2020, som träder i kraft den 1 augusti 2021, och där det tillägg som gjorts genom den förstnämnda ändringslagen inte har beaktats. Bestämmelsen bör alltså lagtekniskt ses över så att den ändring som gjorts genom den förstnämnda ändringslagen också gäller fr.o.m. den 1 augusti 2021.

28 §. *Ändamålet med tjänsten för utlämnande av studie- och examensuppgifter samt uppgifter som lämnas ut.* Till *2 mom. 1 punkten* fogas till uppgifter i tjänsten som lämnas ut också uppgifter enligt den nya 9 d § som kan lämnas ut med stöd av samtycke på det sätt som föreskrivs i 29 § 5 mom.

29 §. *Utlämnande av uppgifter via tjänsten.* Det föreslås att till paragrafen fogas ett nytt *6 mom.* enligt vilket 2 och 4 mom. inte tillämpas på uppgifter enligt den nya 9 d §. Utlämnandet av uppgifter enligt den nya 9 d § ska med stöd av gällande 29 § 5 mom. administreras av den registrerade själv.

7.2 Lagen om fritt bildningsarbete

6 b §. *Omfattning och bedömning av utbildning som förs in i nationella informationsresursen inom undervisning och utbildning* Enligt förslaget ska *en ny 6 b §* fogas till lagen. Paragrafen gäller uppgifter om utbildningar med fri inriktning som ska införas i informationsresursen för undervisning och utbildning, inte uppgifter om sådana utbildningar enligt 7 a kap. som hör till läropliktsutbildningen eller sådana utbildningar som avses i 5 § 2 mom. i läropliktslagen. För att utbildningar med fri inriktning ska kunna införas i informationsresursen, ska utbildningens omfattning enligt förslaget anges i studiepoäng så att en arbetsinsats på i genomsnitt 27 timmar motsvarar en studiepoäng. Utbildningen ska också beskrivas på basis av kunnandet. I praktiken görs en kompetensbaserad beskrivning av utbildningen genom att den lokala läroplanen eller kursplanen förs in i Utbildningsstyrelsens tjänst eGrunder. För tjänsten håller man på att utarbeta grunder enligt vilka läroanstalternas huvudmän kan utarbeta kompetensbaserade beskrivningar. För införandet av uppgifter i informationsresursen ska den studerandes kunnande också bedömas i förhållande till den kompetensbaserade beskrivningen av utbildningen. Därför ska huvudmannen för läroanstalten så snart utbildningen inleds ta reda på den studerandes önskemål angående bedömningen och införandet av uppgifter. Minimikravet är att det kunnande som förvärvats inom utbildningen har godkänts, dvs. att den studerandes kunnande motsvarar minst den nivå som ingår i den kompetensbaserade beskrivningen av utbildningen. Bedömningen är i så fall godkänd/underkänd. Om läroanstalten beslutar att använda en bedömningsskala inom utbildningen, ska det av den kompetensbaserade beskrivningen av utbildningen framgå vilket vitsord på skalan som motsvarar beskrivningen. Vid bedömningen av en studerande tillämpas bestämmelserna i 25 g § 4 mom. och 25 k § i lagen om fritt bildningsarbete. Enligt 25 g § 4 mom. bedöms den studerandes kunnande genom att jämföra det med det kunnandet som fastställs i examensgrunderna eller grunderna för läroplanen. Bedömningen ska omfatta alla krav och mål som den studerande enligt grunderna för respektive läroplan ska avlägga. Eftersom det i utbildningarna med fri inriktning inte finns några läroplansgrunder, är det fråga om bedömning av kunnandet i förhållande till den kompetensbaserade beskrivningen av utbildningen. Enligt 25 k § får ändring i ett beslut som avses i 25 och 39 § och som gäller bedömning av en studerande inte sökas genom besvär. Den studerande kan be rektorn om en ny bedömning inom två månader från att ha fått beslutet om bedömningen. Den studerande får hos regionförvaltningsverket på det sätt som anges i förvaltningslagen inom 14 dagar från det att han eller hon fått del av beslutet begära omprövning av den nya bedömning som gjorts på begäran eller av ett avgörande genom vilket begäran har avslagits. Bestämmelser om begäran om omprövning finns i förvaltningslagen. Ett beslut av regionförvaltingsverket genom vilket besvär som anförts i ett ärende enligt 2 mom. har avgjorts får inte överklagas genom besvär.

9 §. *Statsandelens belopp* I paragrafens *1 mom*. stryks enligt förslaget författningsnumret på läropliktslagen, eftersom den i fortsättningen ska omnämnas för första gången i 6 b §. I övrigt kvarstår momentet oförändrat.

8 Ikraftträdande

Lagarna föreslås träda i kraft den 1 augusti 2021. Avsikten är att lagarna ska träda i kraft samtidigt som vissa lagändringar som gäller utvidgning av läroplikten, varvid uppgifter om prestationer inom utbildning som ordnas vid läroanstalter för fritt bildningsarbete kan börja föras in i informationsresursen Koski från och med samma datum. På studier som har inletts före ikraftträdandet av denna lag tillämpas de bestämmelser som gällde vid lagens ikraftträdande.

9 Verkställighet och uppföljning

Man eftersträvar att stödja läroanstalternas kompetens gällande identifiering och erkännande av kunnande samt underlätta ibruktagandet av informationsresursen Koski genom personalutbildning och utlysningar av statsunderstöd som ordnas av Utbildningsstyrelsen. För sakkunniga vid läroanstalter för fritt bildningsarbete ordnar Utbildningsstyrelsen två halvdagsutbildningar om kompetensbaserade beskrivningar och bedömning av kunnandet och därtill utarbetar Utbildningsstyrelsen en handbok för bedömning till stöd för utvecklingen av läroanstalternas verksamhet och för att utbildningarna ska basera sig på kompetensbeskrivningar.

Den av undervisnings- och kulturministeriet tillsatta samarbetsgruppen för fritt bildningsarbete, som är gemensam för ministeriet, Utbildningsstyrelsen och centralorganisationerna för fritt bildningsarbete, följer upp reformen och hur genomförandet av lagen framskrider.

Inom ramen för ägarstyrningen, som fördelats mellan undervisnings- och kulturministeriet och Utbildningsstyrelsen, följer man med informationsresursens tekniska utveckling.

10 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

Jämlikhet

Ordalydelsen i 6 § 2 mom. i grundlagen anger att ingen får särbehandlas ”utan godtagbart skäl”. Den allmänna jämlikhetsklausulen innebär ett förbud mot godtycke och ett krav på enahanda bemötande i likadana fall (RP 309/1993 rd, s. 46). Grundlagsutskottet har i sin praxis framhållit att jämlikhetsprincipen inte kan sätta stränga gränser för lagstiftarens prövning när lagstiftningen ska anpassas efter samhällsutvecklingen vid en viss tidpunkt (GrUU 11/2012 rd, s. 2, GrUU 1/2006 rd, s. 2 och GrUU 15/2001 rd, s. 2). Grundlagsutskottet har ur grundlagens jämlikhetsbestämmelser i olika sammanhang härlett ett krav på att skillnaderna inte får vara godtyckliga, att de inte får bli oskäliga och att motiveringen ska vara godtagbar.

Eftersom utbildningen inom det fria bildningsarbetet inte styrs av de riksomfattande studieplanerna eller examensgrunderna, anses de studerande vid olika läroanstalter inte försättas i ojämlik ställning på grund av att det i fortsättningen i enlighet med 9 d § är möjligt att uppgifter om utbildningen vid en läroanstalt registreras i informationsresursen, medan detta inte är fallet gällande utbildningen vid en annan läroanstalt. De studier som erbjuds vid läroanstalterna är inte heller jämförbara. Däremot bör man ifråga om en viss utbildningshelhet inom en och samma läroanstalt erbjuda alla som så önskar möjlighet att införa sina uppgifter i informationsresursen.

På större orter där det finns flera läroanstalter för fritt bildningsarbete ska en studerande inom ramen för det utbildningsutbud som står till buds kunna ansöka om att få studera vid en läroanstalt där huvudmannen erbjuder de studerande möjlighet att föra in uppgifter i informationsresursen. I glesbygden och på landsbygden, där avstånden är långa, kommunikationerna sämre, utbildningsanstalternas utbildningsutbud eller tillgången till utbildning på svenska är sämre än i städerna, har de studerande inte nödvändigtvis samma möjligheter att välja läroanstalt. Då ska

den studerande enligt förslaget kunna utrycka ett önskemål till huvudmannen om att denne i framtiden måtte erbjuda möjligheter att föra in uppgifterna i informationsresursen. Den studerande kan inte kräva att uppgifterna registreras om huvudmannen inte har beslutat att tillhandahålla detta och om de övriga villkor som anges i denna proposition inte uppfylls. I så fall kan den studerande enligt förslaget få ett skriftligt intyg över sina studieprestationer vid läroanstalten, precis som för närvarande. Även en studerade som har begärt att uppgifter om honom eller henne ska införas i informationsresursen Koski kan enligt förslaget alltjämt få ett intyg i pappersform.

Kulturella rättigheter

I 16 § i grundlagen föreskrivs det om kulturella rättigheter. Enligt paragrafens 2 mom. ska det allmänna, enligt vad som närmare bestäms genom lag, säkerställa lika möjligheter för var och en att oavsett medellöshet enligt sin förmåga och sina särskilda behov få även annan än grundläggande utbildning samt utveckla sig själv. Bestämmelsen omfattar principen om livslångt lärande, men dock inte subjektiv rätt till utbildning. Det föreslagna införandet av uppgifter om utbildningar med fri inriktning inom det fria bildningsarbetet i informationsresursen Koski främjar tillgodoseendet av de kulturella rättigheterna i och med att den studerandes erkända kunnande kan registreras i informationsresursen. Därmed främjas kontinuerligt lärande genom att medborgarna stöds i studierna, placeringen på arbetsmarknaden och jobbsökningen genom att det blir möjligt att föra in uppgifter om prestationer som beskriver det kunnande som förvärvats inom det fria bildningsarbetet i informationsresursen.

Skyddet för privatlivet och skyddet av personuppgifter

Lagförslaget är av betydelse med tanke på det skydd för privatlivet och personuppgifter som tryggas enligt bestämmelserna i 10 § i grundlagen. De föreslagna bestämmelserna är viktiga också med tanke på EU:s stadga om de grundläggande rättigheterna. I artikel 7 i stadgan tryggas respekten för privatlivet och i artikel 8 vars och ens rätt till skydd av de personuppgifter som rör honom eller henne.

Enligt grundlagsutskottet är det i regel tillräckligt med tanke på 10 § 1 mom. i grundlagen att bestämmelserna uppfyller kraven enligt EU:s allmänna dataskyddsförordning. Enligt utskottet bör skyddet för personuppgifter i första hand tillgodoses med stöd av EU:s allmänna dataskyddsförordning och den nationella allmänna lagstiftningen. Lagstiftaren bör alltså vara restriktiv när det gäller att införa nationell speciallagstiftning. Sådan lagstiftning bör vara avgränsad till nödvändiga bestämmelser inom ramen för det nationella handlingsutrymme som dataskyddsförordningen medger (se GrUU 14/2018 rd, s. 5). Propositionens förhållande till den allmänna dataskyddsförordningen beskrivs närmare ovan i kapitel 4.2.4.

Enligt grundlagsutskottets vedertagna praxis begränsas lagstiftarens handlingsutrymme vid behandling av personuppgifter i synnerhet av att skyddet för personuppgifter delvis omfattas också av skyddet för privatlivet, som tryggas i 10 § 1 mom. i grundlagen. Utskottet har därför särskilt bedömt att tillåtelse att behandla känsliga uppgifter berör själva kärnan i skyddet för personuppgifter (GrUU 37/2013 rd, s.2/II) varför t.ex. inrättandet av register som innehåller sådana uppgifter bör bedömas i förhållande till villkoren för inskränkningar av de grundläggande frioch rättigheterna, i synnerhet med tanke på lagstiftningens acceptabilitet och proportionalitet (GrUU 29/2016 rd s. 4—5 och t.ex. GrUU 21/2012 rd, GrUU 47/2010 rd och GrUU 14/2009 rd).

Enligt grundlagsutskottets bör det finnas exakta och noga avgränsade bestämmelser om att det är tillåtet att behandla känsliga uppgifter bara om det är absolut nödvändigt. Bestämmelserna

om behandling av personuppgifter måste vara detaljerade och omfattande, inom den ram som dataskyddsförordningen tillåter (GrUU 65/2018 s. 45, GrUU 15/2018 rd, s. 40).

De uppgifter som enligt förslaget ska bevaras i informationsresursen är i princip inte känsliga till sin natur. Det är dock möjligt att uppgifterna om utbildningar med fri inriktning inom fritt bildningsarbete innehåller uppgifter som beskriver en persons deltagande i till exempel en kurs i att ta sig ur alkoholmissbruk eller gå igenom en skilsmässa och som kan ge indikationer om dennes privatliv som han eller hon inte önskar att ska komma till allmän kännedom. Uppgifterna om en kurs kan också ge indikationer om en persons politiska åsikter eller religiösa eller filosofiska övertygelse. Därför föreslås det att för införande uppgifter i informationsresursen ska krävas i frågavarande persons samtycke. Enligt förslaget ska ingen förpliktigas att registrera sina kurser inom det fria bildningsarbetet i informationsresursen. De allmänna paragraferna om utlämnande av uppgifter ur en informationsresurs är också uteslutna för dessa uppgifters del, och i regel är det personen själv som sköter utlämnandet av uppgifterna i tjänsten Min Studieinfo. Därmed begränsas behandlingen av personuppgifter i anslutning till bevarandet av uppgifterna till endast den behandling som är nödvändig för läroanstaltens huvudmans och Utbildningsstyrelsens del. Utskottet anser att rätten att bestämma över information om sig själv bör anses vara central med tanke på skyddet av personuppgifter (GrUU 48/2014 rd, s. 2, GrUU 2/2018 rd, s. 8). Detta förbättrar propositionens godtagbarhet och proportionalitet.

En persons samtycke till införande av uppgifterna kompletterar den rättsliga grunden som en skyddsåtgärd vid behandling av personuppgifter, på motsvarande sätt som i det informationssystem (den s.k. Coronablinkern) som beskrivs i 4 a kap. i lagen om smittsamma sjukdomar. Utskottet har dock i sin praxis betonat den stora återhållsamheten när det gäller att använda samtycket som grund för att ingripa i de grundläggande fri- och rättigheterna. Enligt utskottet är förfarandet inte förenligt med rättsstatsprincipen enligt 2 § 3 mom. i grundlagen, där det sägs att all utövning av offentlig makt ska bygga på lag. Grundlagsutskottet anser det uppsökande ungdomsarbetet präglas av ett sådant frivillighetsbaserat samarbete mellan serviceanordnaren och den unga som behöver stöd att den aktuella regleringskontexten kan stödja sig på behandling av personuppgifter baserad på samtycke.(GrUU 42/2016 rd, s. 4),

Utskottet har i det här avseendet sett det som väsentligt vad som kan betraktas som juridiskt relevant samtycke i en viss situation. Vidare har utskottet krävt att en lag som utifrån samtycke ingriper i skyddet för de grundläggande fri- och rättigheterna bland annat ska vara exakt och noga avgränsad, att den föreskriver hur samtycke ska ges och får återtas, att det säkerställs att samtycket är riktigt och ges av fri vilja och att lagstiftningen är nödvändig (GrUU 19/2000 rd, s. 3, GrUU 27/1998 rd, s. 2, och GrUU 19/2000 rd, s. 3).(GrUU 19/2000 rd, s. 3, GrUU 27/1998 rd, s. 2 samt GrUU 19/2000 rd, s. 3, GrUU 20/2020 rd, s.7). Utskottet har dessutom fäst uppmärksamhet vid att samtycket ska grunda sig på tillräcklig information (se t.ex. GrUU 10/2012 rd, s. 2).

Grundlagsutskottet har i sitt utlåtande om en mobilapplikation, den s.k. Coronablinkern (GrUU 20/2020 rd) ansett att ” Om --- den behandling som avses i lagförslaget inte är sådan behandling som grundar sig på samtycke enligt dataskyddsförordningen och att artikel 7 inte ska tillämpas, ska lagförslagets bestämmelser om användning av applikationen kompletteras med exakta bestämmelser om samtycke inom ramen för de skyddsåtgärder som dataskyddsförordningen tillåter till denna del. I bestämmelserna ska det föreskrivas om sättet att ge och återkalla samtycket samt om säkerställande av att samtycket är äkta och baserar sig på fri vilja. I bestämmelserna ska det också säkerställas att samtycket grundar sig på tillräcklig information också i fråga om olika användningsändamål och till exempel utlämnande av uppgifter.”

Strävan har varit att beakta ovan nämnda synpunkter i det föreslagna 9 d § 2 mom., där det föreskrivs om samtycke i enlighet med vad som i 43 a § i lagen om smittsamma sjukdomar föreskrivs om den s.k. Coronablinkern. Av samtycket ska det framgå att det har getts frivilligt och uttryckligen. Med uttrycklighet avses att personen vet var uppgifterna registreras, vem som kan behandla dem efter registreringen och hur personen senare kan administrera utlämnandet av uppgifterna i tjänsten Min Studieinfo. För införande av uppgifter om ett minderårigt barn behövs också vårdnadshavarens eller någon annan laglig företrädares samtycke. Uppgiften om samtycket ska bevaras varaktigt. Om den som gett sitt samtycke senare återkallar det, ska uppgiften om detta antecknas på samma ställe. Samtycket kan när som helst återkallas genom att meddela detta till Utbildningsstyrelse, som svarar för informationsresursen. Genom att återkalla sitt samtycke utnyttjar personen sin rätt att göra invändningar enligt dataskyddsförordningen. Om det inte längre finns någon grundad anledning att behandla uppgifterna, ska uppgifterna efter det att personen återkallat sitt samtycke raderas ur informationsresursen.

Enligt regeringens uppfattning kan propositionen behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Kläm

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

Lagförslag

1.

Lag

om ändring av lagen om nationella studie- och examensregister

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om nationella studie- och examensregister (884/2017) 5 §, 6 § 2 mom., 9 a §, 11 § 2 mom. och 28 § 2 mom. 1 punkten,

sådana de lyder i lag 1221/2020, samt

fogas till 4 §, sådan den lyder, delvis ändrad i lagarna 1051/2020 och lag 1221/2020, ett nytt 6 mom., till lagen en ny 9 d §, till 10 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 568/2019, ett nytt 3 mom., och till 29 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 568/2019, ett nytt 6 mom., varvid det nuvarande 6 mom. blir 7 mom., som följer:

4 §

Ändamålet med informationsresursen

— —

Med avvikelse från det som föreskrivs i 1—5 mom., beslutar personen själv om för vilka ändamål de uppgifter som avses i 9 d § används.

5 §

De gemensamt personuppgiftsansvariga för informationsresursen samt ansvarsfördelningen mellan dem

Utbildningsanordnarna, huvudmännen för läroanstalterna, de aktörer som avses i 9 § 6 mom. och Utbildningsstyrelsen är gemensamt personuppgiftsansvariga för informationsresursen. Utbildningsstyrelsen ska svara för informationsresursens allmänna funktion och för den tekniska anslutning som behövs för att föra in, behandla och lämna ut uppgifter.

Utbildningsanordnarna, huvudmännen för läroanstalterna samt de aktörer som avses i 9 § 6 mom. ska i fråga om de uppgifter som de fört in svara för korrektheten enligt artikel 5.1 d och för den registrerades rätt till rättelse enligt artikel 16 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning), nedan *den allmänna dataskyddsförordningen*. Utbildningsstyrelsen svarar för den personuppgiftsansvariges övriga skyldigheter enligt den allmänna dataskyddsförordningen.

Om den verksamhet som bedrivs av en utbildningsanordnare, en huvudman för en läroanstalt eller en aktör som avses i 9 § 6 mom. läggs ner och den personuppgiftsansvariges uppgifter inte överförs på någon annan juridisk person, blir Utbildningsstyrelsen personuppgiftsansvarig för de berörda uppgifterna i informationsresursen och för de samtycken som avses i 9 d §.

6 §

Införandet av uppgifter i informationsresursen

— —

Utbildningsstyrelsen bestämmer närmare hur de som för in uppgifter ska hålla uppgifterna aktuella. Utbildningsstyrelsen meddelar närmare föreskrifter om datastrukturen i fråga om de uppgifter som anges i 7—9 och 9 a—9 d §.

— —

9 a §

Uppgifter om inom det fria bildningsarbetet anordnad utbildning som riktar sig till läroplikttiga

En huvudman för en läroanstalt enligt lagen om fritt bildningsarbete ska i fråga om sina studerande inom den utbildning som avses i 7 a kap. i den lagen och i 5 § 2 mom. i läropliktslagen föra in uppgifter om följande i informationsresursen:

1) den utbildning som genomförs,
2) när studierna inletts, tillfälligt avbrutits och avslutats,
3) genomförda studier och bedömningen av kunnandet.

9 d §

Uppgifter om utbildning inom fritt bildningsarbete

En huvudman för en läroanstalt enligt lagen om fritt bildningsarbete ska i fråga om sina studerande inom sådan utbildning som uppfyller de förutsättningar som anges i 6 b § i den lagen, och som inte är utbildning som avses i 7 a kap. i den lagen eller i 5 § 2 mom. i läropliktslagen, föra in följande uppgifter i informationsresursen, om huvudmannen har beslutat erbjuda sig att föra in uppgifterna i informationsresursen för de studerande som deltar i utbildningen och den studerande samtycker till att uppgifterna förs in:

1) utbildningens namn och omfattning,
2) datum då utbildningen avslutas,
3) bedömningen av kunnandet.

Det samtycke av den studerande som avses i 1 mom. ges när utbildningen inleds till den huvudman för läroanstalten som för in uppgifterna. Av samtycket ska framgå att det getts frivilligt och uttryckligen. För införande av uppgifter om ett minderårigt barn krävs därtill samtycke av vårdnadshavaren eller någon annan laglig företrädare. Samtycket ska bevaras permanent, och om det senare återtas, ska det göras en anteckning om saken i anslutning till samtycket. Samtycket kan när som helst återtas genom ett meddelande om saken till Utbildningsstyrelsen.

10 §

Utlämnande av uppgifter ur informationsresursen

— —

Det som föreskrivs i 1 och 2 mom. tillämpas inte på uppgifter som avses i 9 d §.

11 §

Tid för bevarande av uppgifterna i informationsresursen

— —

De uppgifter som gäller tillfälligt avbrytande av studierna, uppgifter som ingår i den personliga utvecklingsplanen för kunnandet och de uppgifter som har förts in med tanke på beviljandet av finansiering för undervisning och utbildning ska dock bevaras i endast fem år från det att studierna avslutades eller examen avlades. De kontaktuppgifter för den studerande som avses i 9 § 1 mom. 5 punkten ska bevaras i tre månader från det att studierna avslutades och de kontaktuppgifter för den ansvariga arbetsplatshandledaren som avses i 9 § 4 mom. 1 a-punkten ska bevaras i tre månader från det att läro- eller utbildningsavtalet avslutades. De uppgifter om avgiftsfrihet som avses i 9 c § ska bevaras i fem år från det att rätten till avgiftsfri utbildning har upphört.

28 §

Ändamålet med tjänsten för utlämnande av studie- och examensuppgifter samt uppgifter som lämnas ut

— —

Med hjälp av tjänsten för utlämnande av studie- och examensuppgifter utlämnas

1) sådana uppgifter i nationella informationsresursen inom undervisning och utbildning som avses i 7—9 och 9 a—9 d §, med undantag för de uppgifter som avses i 9 § 2—5 mom.,

— —

29 §

Utlämnande av uppgifter via tjänsten

— —

Det som föreskrivs i 2 och 4 mom. tillämpas inte på uppgifter som avses i 9 d §.

— —

———

Denna lag träder i kraft den 20 . I fråga om studier som har inletts före ikraftträdandet av denna lag tillämpas de bestämmelser som gällde vid lagens ikraftträdande.

———

2.

Lag

om ändring av lagen om fritt bildningsarbete

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om fritt bildningsarbete (632/1998) 9 § 1 mom.,
sådant det lyder i lag 1219/2020, samt
fogas till lagen en ny 6 b § som följer:

6 b §

Omfattning och bedömning av utbildning som förs in i nationella informationsresursen inom undervisning och utbildning

När andra uppgifter om fritt bildningsarbete än uppgifter om utbildning som avses i 7 a kap. i denna lag eller i 5 § 2 mom. i läropliktslagen (1214/2020) förs in i den informationsresurs som avses i 2 kap. i lagen om nationella studie- och examensregister (884/2017) ska utbildningens omfattning anges i studiepoäng och den ska beskrivas och bedömas kompetensbaserat. Utbildningens omfattning anges i studiepoäng så att en studerandes arbetsinsats på i genomsnitt 27 timmar motsvarar en studiepoäng. Vid bedömningen av den studerandes kunnande tillämpas bestämmelserna i 25 g § 4 mom. och 25 k § i denna lag. Kunnandet bedöms antingen med vitsordet godkänd eller med vitsordet underkänd eller med hjälp av en skala.

9 §

Statsandelens belopp

Huvudmän för folkhögskolor, medborgarinstitut och sommaruniversitet beviljas statsandel till 57 procent samt huvudmän för studiecentraler och idrottsutbildningscenter till 65 procent av det belopp som beräknats enligt 8 §. För huvudmän för folkhögskolor, studiecentraler, medborgarinstitut eller sommaruniversitet beviljas dock statsandel till 100 procent av det belopp som beräknats enligt 8 § för det antal prestationer som undervisnings- och kulturministeriet fastställt med stöd av 10 § när det gäller av huvudmannen ordnad utbildning som godkänts i en sådan integrationsplan för den studerande som avses i 11 § i lagen om främjande av integration (1386/2010) eller utbildning som avses i 5 § 2 mom. i läropliktslagen. Huvudmannen för den läroanstalt som avses i 2 § 8 mom. beviljas statsandel till 57 procent av det belopp som beräknats enligt 8 §.

———

Denna lag träder i kraft den 20 . I fråga om studier som har inletts före ikraftträdandet av denna lag tillämpas de bestämmelser som gällde vid lagens ikraftträdande.

Helsingfors den 25 februari 2021

Statsminister

Sanna Marin

Undervisningsminister Jussi Saramo

Bilaga
Parallelltexter

1.

Lag

om ändring av lagen om nationella studie- och examensregister

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om nationella studie- och examensregister (884/2017) 5 §, 6 § 2 mom., 9 a §, 11 § 2 mom. och 28 § 2 mom. 1 punkten,
sådana de lyder i lag 1221/2020, samt
fogas till 4 §, sådan den lyder, delvis ändrad i lagarna 1051/2020 och lag 1221/2020, ett nytt 6 mom., till lagen en ny 9 d §, till 10 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 568/2019, ett nytt 3 mom., och till 29 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 568/2019, ett nytt 6 mom., varvid det nuvarande 6 mom. blir 7 mom., som följer:

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
4 §	4 §
Ändamålet med informationsresursen	*Ändamålet med informationsresursen*
— — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — —
	Med avvikelse från det som föreskrivs i 1—5 mom., beslutar personen själv om för vilka ändamål de uppgifter som avses i 9 d § används.
5 §	5 §
De gemensamt personuppgiftsansvariga för informationsresursen samt ansvarsfördelningen mellan dem	*De gemensamt personuppgiftsansvariga för informationsresursen samt ansvarsfördelningen mellan dem*
Utbildningsanordnarna, huvudmännen för läroanstalter och Utbildningsstyrelsen är gemensamt personuppgiftsansvariga för informationsresursen. Utbildningsstyrelsen svarar för informationsresursens allmänna funktion och för den tekniska anslutning som behövs för att föra in, behandla och lämna ut uppgifter.	Utbildningsanordnarna, huvudmännen för läroanstalterna, *de aktörer som avses i 9 § 6 mom.* och Utbildningsstyrelsen är gemensamt personuppgiftsansvariga för informationsresursen. Utbildningsstyrelsen ska svara för informationsresursens allmänna funktion och för den tekniska anslutning som behövs

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
Utbildningsanordnarna och huvudmännen för läroanstalterna svarar i fråga om de uppgifter som de fört in för korrektheten enligt artikel 5.1 d och för den registrerades rätt till rättelse enligt artikel 16 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning). Utbildningsstyrelsen svarar för den personuppgiftsansvariges övriga skyldigheter enligt den allmänna dataskyddsförordningen.	för att föra in, behandla och lämna ut uppgifter. Utbildningsanordnarna, huvudmännen för läroanstalterna *samt de aktörer som avses i 9 § 6 mom. ska i fråga om de uppgifter som de fört in svara* för korrektheten enligt artikel 5.1 d och för den registrerades rätt till rättelse enligt artikel 16 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (*allmän dataskyddsförordning*), *nedan den allmänna dataskyddsförordningen*. Utbildningsstyrelsen svarar för den personuppgiftsansvariges övriga skyldigheter enligt den allmänna dataskyddsförordningen.
Om den verksamhet som bedrivs av en utbildningsanordnare eller en huvudman för en läroanstalt läggs ner och den personuppgiftsansvariges uppgifter inte överförs på någon annan juridisk person, blir Utbildningsstyrelsen personuppgiftsansvarig för de berörda uppgifterna i informationsresursen.	Om den verksamhet som bedrivs av en utbildningsanordnare, en huvudman för en läroanstalt *eller en aktör som avses i 9 § 6 mom.* läggs ner och den personuppgiftsansvariges uppgifter inte överförs på någon annan juridisk person, blir Utbildningsstyrelsen personuppgiftsansvarig för de berörda uppgifterna i informationsresursen *och för de samtycken som avses i 9 d §*.
6 §	6 §
Införandet av uppgifter i informationsresursen	*Införandet av uppgifter i informationsresursen*
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
Utbildningsstyrelsen bestämmer närmare hur de som för in uppgifter ska hålla uppgifterna aktuella. Utbildningsstyrelsen meddelar närmare föreskrifter om datastrukturen i fråga om de uppgifter som anges i 7—9 § och 9 a—9 c §.	Utbildningsstyrelsen bestämmer närmare hur de som för in uppgifter ska hålla uppgifterna aktuella. Utbildningsstyrelsen meddelar närmare föreskrifter om datastrukturen i fråga om de uppgifter som anges i 7—9 och 9 a—*9 d* §.
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
9 a §	9 a §
Uppgifter om inom det fria bildningsarbetet anordnad utbildning som riktar sig till läropliktiga	*Uppgifter om inom det fria bildningsarbetet anordnad utbildning som riktar sig till läropliktiga*
En huvudman för en läroanstalt enligt lagen om fritt bildningsarbete ska i fråga om sina	En huvudman för en läroanstalt enligt lagen om fritt bildningsarbete ska i fråga om sina

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
studerande inom den utbildning som avses i 7 a kap. i den lagen föra in uppgifter om följande i informationsresursen: 1) den utbildning som genomförs, 2) när studierna inletts, tillfälligt avbrutits och avslutats, 3) genomförda studier och bedömningen av kunnandet.	studerande inom den utbildning som avses i 7 a kap. i den lagen *och i 5 § 2 mom. i läropliktslagen* föra in uppgifter om följande i informationsresursen: 1) den utbildning som genomförs, 2) när studierna inletts, tillfälligt avbrutits och avslutats, 3) genomförda studier och bedömningen av kunnandet.
	9 d § ***Uppgifter om utbildning inom fritt bildningsarbete*** *En huvudman för en läroanstalt enligt lagen om fritt bildningsarbete ska ifråga om sina studerande inom sådan utbildning som uppfyller de förutsättningar som anges i 6 b § i den lagen, och som inte är utbildning som avses i 7 a kap. i den lagen eller i 5 § 2 mom. i läropliktslagen, föra in följande uppgifter i informationsresursen, om huvudmannen har beslutat erbjuda sig att föra in uppgifterna i informationsresursen för de studerande som deltar i utbildningen och den studerande samtycker till att uppgifterna förs in:* *1) utbildningens namn och omfattning,* *2) datum då utbildningen avslutas,* *3) bedömningen av kunnandet.* *Det samtycke av den studerande som avses i 1 mom. ges när utbildningen inleds till den huvudman för läroanstalten som för in uppgifterna. Av samtycket ska framgå att det getts frivilligt och uttryckligen. För införande av uppgifter om ett minderårigt barn krävs därtill samtycke av vårdnadshavaren eller någon annan laglig företrädare. Samtycket ska bevaras permanent, och om det senare återtas, ska det göras en anteckning om saken i anslutning till samtycket. Samtycket kan när som helst återtas genom ett meddelande om saken till Utbildningsstyrelsen.*

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
10 §	10 §
Utlämnande av uppgifter ur informationsresursen	*Utlämnande av uppgifter ur informationsresursen*
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
	Det som föreskrivs i 1 och 2 mom. tillämpas inte på uppgifter som avses i 9 d §.
11 §	11 §
Tid för bevarande av uppgifterna i informationsresursen	*Tid för bevarande av uppgifterna i informationsresursen*
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
De uppgifter som gäller tillfälligt avbrytande av studierna, uppgifter som ingår i den personliga utvecklingsplanen för kunnandet och de uppgifter som har bevarats med tanke på beviljandet av finansiering för undervisning och utbildning ska dock bevaras i endast fem år från det att studierna avslutades eller examen avlagdes. De uppgifter om avgiftsfrihet som avses i 9 c § ska bevaras i fem år från det att rätten till avgiftsfri utbildning har upphört.	De uppgifter som gäller tillfälligt avbrytande av studierna, uppgifter som ingår i den personliga utvecklingsplanen för kunnandet och de uppgifter som har förts in med tanke på beviljandet av finansiering för undervisning och utbildning ska dock bevaras i endast fem år från det att studierna avslutades eller examen avlades. *De kontaktuppgifter för den studerande som avses i 9 § 1 mom. 5 punkten ska bevaras i tre månader från det att studierna avslutades och de kontaktuppgifter för den ansvariga arbetsplatshandledaren som avses i 9 § 4 mom. 1 a-punkten ska bevaras i tre månader från det att läro- eller utbildningsavtalet avslutades.* De uppgifter om avgiftsfrihet som avses i 9 c § ska bevaras i fem år från det att rätten till avgiftsfri utbildning har upphört.
28 §	28 §
Ändamålet med tjänsten för utlämnande av studie- och examensuppgifter samt uppgifter som lämnas ut	*Ändamålet med tjänsten för utlämnande av studie- och examensuppgifter samt uppgifter som lämnas ut*
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
Med hjälp av tjänsten för utlämnande av studie- och examensuppgifter utlämnas 1) sådana uppgifter i nationella informationsresursen inom undervisning och utbildning som avses i 7—9 och 9 a—9 c §, med undantag för de uppgifter som avses i 9 § 2—5 mom.	Med hjälp av tjänsten för utlämnande av studie- och examensuppgifter utlämnas 1) sådana uppgifter i nationella informationsresursen inom undervisning och utbildning som avses i 7—9 och 9 a—*9 d* §, med undantag för de uppgifter som avses i 9 § 2—5 mom.*,*
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
29 §	29 §
Utlämnande av uppgifter via tjänsten	*Utlämnande av uppgifter via tjänsten*
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
	Det som föreskrivs i 2 och 4 mom. tillämpas inte på uppgifter som avses i 9 d §.
	— — — — — — — — — — — — — — —
	————
	Denna lag träder i kraft den 20 . I fråga om studier som har inletts före ikraftträdandet av denna lag tillämpas de bestämmelser som gällde vid lagens ikraftträdande.

2.

Lag

om ändring av lagen om fritt bildningsarbete

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om fritt bildningsarbete (632/1998) 9 § 1 mom.,
sådant det lyder i lag 1219/2020, samt
fogas till lagen en ny 6 b § som följer:

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
	6 b §
	Omfattning och bedömning av utbildning som förs in i nationella informationsresursen inom undervisning och utbildning
	När andra uppgifter om fritt bildningsarbete än uppgifter om utbildning som avses i 7 a kap. i denna lag eller i 5 § 2 mom. i läropliktslagen (1214/2020) förs in i den informationsresurs som avses i 2 kap. i lagen om nationella studie- och examensregister (884/2017) ska utbildningens omfattning anges i studiepoäng och den ska beskrivas och bedömas kompetensbaserat. Utbildningens omfattning anges i studiepoäng så att en studerandes arbetsinsats på i genomsnitt 27 timmar motsvarar en studiepoäng. Vid bedömningen av den studerandes kunnande tillämpas bestämmelserna i 25 g § 4 mom. och 25 k § i denna lag. Kunnandet bedöms antingen med vitsordet godkänd eller med vitsordet underkänd eller med hjälp av en skala.
9 §	9 §
Statsandelens belopp	*Statsandelens belopp*
Huvudmän för folkhögskolor, medborgarinstitut och sommaruniversitet beviljas statsandel till 57 procent samt huvudmän för studiecentraler och idrottsutbildningscenter till 65 procent av det belopp som beräknats enligt 8 §. För huvudmän för folkhögskolor, studie-	Huvudmän för folkhögskolor, medborgarinstitut och sommaruniversitet beviljas statsandel till 57 procent samt huvudmän för studiecentraler och idrottsutbildningscenter till 65 procent av det belopp som beräknats enligt 8 §. För huvudmän för folkhögskolor, studie-

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
centraler, medborgarinstitut eller sommaruniversitet beviljas dock statsandel till 100 procent av det belopp som beräknats enligt 8 § för det antal prestationer som undervisnings- och kulturministeriet fastställt med stöd av 10 § när det gäller av huvudmannen ordnad utbildning som godkänts i en sådan integrationsplan för den studerande som avses i 11 § i lagen om främjande av integration (1386/2010) eller utbildning som avses i 5 § 2 mom. i läropliktslagen *(1214/2020)*. Huvudmannen för den läroanstalt som avses i 2 § 8 mom. beviljas statsandel till 57 procent av det belopp som beräknats enligt 8 §.	centraler, medborgarinstitut eller sommaruniversitet beviljas dock statsandel till 100 procent av det belopp som beräknats enligt 8 § för det antal prestationer som undervisnings- och kulturministeriet fastställt med stöd av 10 § när det gäller av huvudmannen ordnad utbildning som godkänts i en sådan integrationsplan för den studerande som avses i 11 § i lagen om främjande av integration (1386/2010) eller utbildning som avses i 5 § 2 mom. i läropliktslagen. Huvudmannen för den läroanstalt som avses i 2 § 8 mom. beviljas statsandel till 57 procent av det belopp som beräknats enligt 8 §.
	— — — — — — — — — — — — — —
	Denna lag träder i kraft den 20 . I fråga om studier som har inletts före ikraftträdandet av denna lag tillämpas de bestämmelser som gällde vid lagens ikraftträdande.